

DISPOSICIONS

DEPARTAMENT DE LA PRESIDÈNCIA

LEI 1/2015, deth 5 de hereuèr, deth regim especiau d'Aran.

Eth president dera Generalitat de Catalonha

Sigue notòri a toti es ciutadans qu'eth Parlament de Catalonha a aprovat e jo, en nòm deth Rei e d'acòrd tamb çò qu'establís er article 65 der Estatut d'autonomia de Catalonha, promulgui era següenta

LEI

Preambul

Aran constituís laguens de Catalonha ua realitat nacionau damb personalitat pròpria e diferenciada, fundamentada en hèt qu'era comunitat aranesa dispòse d'ua lengua e ua cultura pròpies, comunes e compartides damb era rèsta d'Occitània, e, ath madeish temps, d'ua antiga tradicion d'autogovèrn fèrmament defenuda pes aranesi ath long deth temps.

Er occitan, ena sua varietat aranesa, ei era lengua pròpria d'Aran e ven un des pilars e un des trèts fonamentaus que configuren era identitat aranesa, en tot enquadrar-la laguens deth hèt nacionau occitan. Eth ligam emocionau des aranesi damb era sua lengua e, ath madeish temps, era tenacitat a utilizar-la, n'an permetut, generacion dempús de generacion, era transmission enquiara actualitat, e l'an convertida en un des elements mès estimadi e excepcionaus deth patrimonì culturau d'Aran, qu'eth pòble e es institucions de Catalonha tanben reconeishen e avaloren coma pròpri.

Era vinculacion politica e administrativa d'Aran damb Catalonha a es sòns precedents mès antics enes acòrds o tractats d'emparança o proteccion reiau acordadi o renauidi entre es representants d'Aran e es prumèrs monarques dera Corona d'Aragon, especiaument a compdar dera dusau mitat deth sègle XII. Era recèrca dera proteccion reiau des monarques catalanoaragonesi siguec cercada pes abitants d'Aran ena mesura que constituïe eth gatge dera plena libertat e autonomia, tant en encastre personau coma en collectiu, e ath madeish temps, der exercici der antic dret e costum de gaudir liurament der usufructe des bòsqui, aigües e montanhes dera val, basa dera vida economica e essenciau entara subervivença quotidiana.

Aguest impuls iniciau entà establir e estrénher es ligams d'Aran damb era Corona d'Aragon se refortilhèc e assolidèc pendent eth reinatge deth rei Jaime I (1208-1276), eth quau, damb eth consentiment e era ajuda dera poblacion aranesa, volec mantier tostemp Aran laguens des sòns domenis e non l'includic entre es territòris occitans ara sobeiranetat que ne renuncièc er an 1259 en favor dera corona francesa, que s'apoderèc de grana part d'Occitània a compdar dera des-hèta catalanooccitana en Murèth (1213).

Er antic pacte d'Aran damb es prumèrs monarques dera Corona d'Aragon se renauc er an 1313, quan era val retornèc ath domeni dera corona catalanoaragonesa dempús de trenta ans d'aucupacion francesa. Damb motiu d'aguest retorn ara sua sobeiranetat, eth 23 d'agost de 1313 eth rei Jaime II autregèc as abitants d'Aran eth nomenat *privilègi d'Era Querimònia*, vertadèra carta magna des libertats araneses, que, pendent mès de cinc cents ans, devenguec era principau basa legau der ordenament politic, juridic e administratiu aranés.

Garantida dera sua plena libertat e autonomia, tant a nivèu personau coma collectiu, era defensa des sòns privilègis e, ath madeish temps, deth sòn ligam damb era Corona d'Aragon e, laguens d'aguesta, damb eth Principat de Catalonha devengueren es dus principaus objectius dera comunitat e es institucions araneses pendent es sègles posteriors. Atau, er an 1381, e a peticion des representants dera val, eth rei Pèir III establic de nau qu'aguesta non podesse èster jamès plus separada dera corona reiau ne tanpòc deth Principat de Catalonha, privilègi que posteriorament serie tanben confirmat per auti monarques deth sòn linhatge. Era plena incorporacion d'Aran en Catalonha siguec tanben sollicitada pes sindics e procuradors dera val er an 1411 e siguec referendada peth Parlament e es Còrts catalanes. D'aguesta manèra, es constitucions e auti drets catalans devengueren dret supletòri des privilègis dera val e, en conseqüència, garantida tanben dera sua

CVE-DOGC-A-15040106-2015

libertat e autonomia deuant des intromissions potenciaus deth poder reiau.

Maugrat formar part de Catalonha, Aran mantenguec tostem era sua singularitat territorial e eth sistèma e regim politic e administratiu eretadi des sègles precedenti, e gaudiu d'un ample marge d'autonomia en govèrn des sòns ahèrs intèrns.

Com d'antes comunitats pirenenques, era basa dera organizacion politica e administrativa tradicionau aranesa siguec tostem era casa. A nivèu locau, era assemblada des caps de casa administraue es ahèrs dera comunitat e escuelhie es sòns representants, es nomenadi *cònsuls* o *còssos*. Ath madeish temps, es pòbles aranesi s'acorpauen en circoscripcions administratives més granes, nomenadi terçons. Aumens dempús deth sègle XIII e enquiath sègle XVI i auec tres terçons ena val, e d'alavetz enquia sies (Pujòlo, Arties e Garòs, Castièro, Marcatosa, Lairissa e Quate Lòcs). Cada terçon escuelhie tanben uns representants especifics, nomenadi *conselhèrs* e *proòms*.

Enquiath sègle XV, dera reünion des cònsols de toti es pòbles dera val e, ath madeish temps, des sòns conselhèrs e proòms, se formaue era Còrt o Conselh Generau dera Val, que constituie era més nauta institucion de representacion, govèrn e administracion dera comunitat aranesa. Eth Conselh Generau podie tanben escuelher delegats o representants deth conjunt dera val entà ahèrs especifics, es nomenadi *sindics*. Totun, dempús de principis dera Edat Modèrna, eth dret d'assisténcia as reünions deth Conselh Generau dera Val demorèc restringit unicament as conselhèrs e proòms nomenadi pes sies terçons qu'alavetz la conformauen.

Damb era promulgacion des nomenades *Ordinaciones, Pragmáticas y Edictos Reales del Valle de Aran*, er an 1618, per mandat deth rei Felip III d'Espanha, era composicion, eth sistèma d'eleccion e era manèra de foncionar d'arraitz medievau deth Conselh Generau dera Val sigueren pregonament modificadi. Des d'alavetz, era més nauta institucion de govèrn e representacion dera comunitat aranesa restèc integrada exclusivament per tretze membres: sies conselhèrs, sies proòms e un sindic generau, toti eri escuelhudi per tiratge.

Era promulgacion deth Decrèt de Naua Planta er an 1718, que tan advèrs siguec entàs institucions e libertats catalanes, non afectèc formaument ara Val d'Aran, que mantenguec eth sòn sistèma politic e administratiu tradicionau, per ben que fòrça demesit ena sua autonomia. Per aquest motiu, eth territòri aranés non restèc integrat laguens deth nau sistèma des corregiments qu'era autoritat borbonica implantèc pertot Catalonha, e ne constituic un districte especiau.

Es guèrres ispanofranceses de fins deth sègle XVIII e principis deth XIX e eth pes dera autoritat reiau ena val dificultèren eth foncionament ordinari deth Conselh Generau dera Val e era sua capacitat de decision. Totun, Aran mantenguec eth sòn sistèma administratiu tradicionau enquia aumens er an 1834, quan eth territòri demorèc definitivament incorporat ara naua província de Lhèida, creada un an abans per Estat espanhòu. D'alavetz, eth territòri aranés se convertic en un partit judiciu més dera dita província e s'i implantèc eth sistèma d'ajuntaments generaus en tot er Estat.

Maugrat eth despeçatge juridic deth sistèma institucionau tradicionau aranés, eth sòn arrebrembe e eth pregon sentiment de comunitat de val perdurèc ena consciéncia e en còr de fòrça aranesi enquiath prumèr tèrç deth sègle XX, e rebrotèc esporadicament en bères reivindicacions e accions mancomunades des ajuntaments aranesi d'aqueth temps. Tanben damb motiu dera aprobacion der Estatut d'autonomia de Catalonha er an 1932, bèri intellectuaus aranesi residents en Barcelona sollicitèren ath Govèrn catalan eth reconeishement des drets istorics d'Aran, més era iniciativa non prosperèc.

Damb eth retorn des libertats democraticas en Estat espanhòu er an 1975, era consciéncia e era reivindicacion des drets istorics d'Aran, e, ath madeish temps, deth besonh de protegir e oficializar era sua lengua pròpria emergiren de nau ena comunitat aranesa, e cristallizèren er an 1978 damb era constitucion dera associacion de vesins Es Terçons, que ne hec es sues dues principaus reivindicacions. Eth madeish an, e pendent eth procès de redaccion deth bolhon der Estatut d'autonomia de Catalonha, era associacion vesiau aranesa mandèc as parlamentaris catalans amassadi en Sau era sua aspiracion e exigéncia democratica de reconeishement deth hèt diferenciu aranés, eth besonh de proteccion e oficializacion dera sua lengua, e era sua fèrma voluntat d'arténher eth restabliment e era recuperacion des institucions politiquas e administratives tradicionaus dera val.

Era justícia e era pertanhença dera reivindicacion aranesa determinèren un prumèr reconeishement des drets istorics e lingüistics d'Aran en Estatut d'autonomia de Catalonha qu'eth Parlament catalan aprovèc er an 1979. Atau, er article 3.4 der Estatut estableix: «la parla aranesa serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció». Era disposicion adicionau prumèra disposau: «en el marc de la Constitució i del present Estatut seran reconegudes i actualitzades les peculiaritats històriques de l'organització administrativa interna de la Vall d'Aran». Eth desplegament legislatiu posterior d'aguesti precèptes estatutaris permetec configurar un estatut juridic progressivament refortilhat dera lengua pròpria d'Aran, e, ath madeish temps, hec possibla era recuperacion des institucions istoriques d'autogovèrn d'Aran.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

En aquest sens, en un prumèr moment, era Lei 7/1983, deth 18 d'abriu, de normalizacion lingüística en Catalonha, declarèc er aranés, varietat der occitan, lengua pròpria d'Aran e proclamèc cèrti drets lingüistics des aranesi, amassa damb eth mandat adreçat as poders publics de garantir-ne er usatge e er ensenhament. Mès tà deuant, era Lei 16/1990, deth 13 de junhsèga, sus eth regim especiau dera Val d'Aran, concretèc e activèc eth reconeishement deth sistèma institucionau tradicionau aranés, encarnat enes istorics terçons e en Conselh Generau dera Val, e definic tanben era tipologia e era arthenuda des sues competències. Ath delà, era Lei declarèc tanben era oficialitat territorializada dera lengua pròpria dera val, e ne melhorèc es garantides d'usatge e ensenhament, ath delà d'includir un manament generau d'impulsar-ne era normalizacion en Aran.

Era aprobacion der Estatut d'autonomia de Catalonha deth 2006 supausèc un nau e decisiu pas tà deuant en plen reconeishement dera realitat nacionau occitana d'Aran e, ath madeish temps, un cambiament fonamentau respècte dera situacion precedenta per çò que tanh ara oficialitat dera lengua pròpria dera comunitat aranesa. Atau, er article 11 der Estatut establís: «es ciutadans de Catalonha e es sues institucions politiquas reconeishen Aran coma ua realitat nacionau dotada d'identitat culturau, istorica, geografica e lingüística, defenuda pes aranesi ath long des sègles. Aquest Estatut reconeish, empare e respècte aquesta singularitat e reconeish Aran coma entitat territorial singulara laguens de Catalonha, era quau ei objècte d'ua particulara proteccion per miei d'un regim juridic especiau». Ath delà, er article 6.5 declare tanben era oficialitat dera lengua occitana, nomentada *aranés* en Aran, en Catalonha. Ath sòn torn, er article 94 explicite eth nau marc dera organizacion institucionau pròpria d'Aran e es especificitats deth sòn regim juridic. Fin finau, era disposicion adicionau cincau establís tanben eth calendari dera revision deth regim especiau d'Aran entà adaptar-lo a çò que dispòse eth madeish Estatut.

Damb era aprobacion dera Lei 35/2010, der 1 d'octobre, der occitan, *aranés* en Aran, eth Parlament de Catalonha encetèc eth desvolopament deth mandat estatutari per çò que tanh a Aran, e convertic er occitan en lengua oficiau en tota Catalonha.

Damb era aprobacion d'aquesta naua lei deth regim especiau d'Aran, era cramba legislativa catalana complèta aquest mandat e, ath madeish temps, canalize e articule eth legitim dret e era justa aspiracion d'un ample sector dera poblacion aranesa, exprimit a traùs des sòns representants politics, d'arténher un major nivèu d'autogovèrn, en tot adaptar era composicion, es competències e eth foncionament deth Conselh Generau d'Aran as naua rèptes, besonhs e aspiracions dera societat aranesa contemporanèa.

Ath delà, era Lei preten èster tanben ua naua oportunitat e un estrument de refortilhament des intensi e pregons ligams qu'istoricament an junhut Aran damb Catalonha, basadi en respècte mutuau e, ath madeish temps, en plen reconeishement e estimacion qu'eth pòble catalan e es institucions catalanes an tostemp agut envèrs era lengua e era pròpria cultura dera comunitat aranesa, e, per estenduda, envèrs eth conjunt dera nacion occitana, de quina forme part Aran.

Aquesta lei s'estructure en sèt títols, sèt disposicions adicionaus, tres transitòries, ua derogatòria e sies finaus.

Títol I. Disposicions generaus

Article 1. Aran

Aran ei ua realitat nacionau occitana, dotada d'identitat culturau, istorica, geografica e lingüística, defenuda pes aranesi ath long des sègles, reconeishuda per Estatut d'autonomia de Catalonha coma entitat territorial singulara formada pera agrupacion de terçons, damb personalitat juridica pròpria e plena capacitat e autonomia, estatutàriament garantida, entara gestion des pròpris interèssi dera comunitat politica que represente.

Article 2. Objècte

1. Aquesta lei establís eth regim especiau pròpri d'Aran, damb er objectiu de protegir-ne eth caràcter singular, es drets istorics e era identitat nacionau, que son reconeishudi, emparadi e respectadi pes articles 11 e 94 e era disposicion adicionau cincau der Estatut d'autonomia de Catalonha.

2. Eth regim especiau reconeish eth dret e era realitat dera organizacion institucionau, politica e administrativa d'Aran e ne garantís es competències, es recursi e era autonomia entà ordenar, governar e gerir es ahèrs publics e es interèssi generaus deth sòn territòri.

Article 3. Natura e regim juridic

1. Aran, coma comunitat politica e entitat de natura territorialu, a personalitat juridica pròpria e plena capacitat e autonomia entara gestion des interèssi pròpris dera comunitat politica que represente, qu'exercís mejançant eth Conselh Generau d'Aran e es autes institucions d'autogovèrn que regule aquesta lei.
2. Es institucions araneses exercissen foncions pròpies deth Govèrn e dera Administracion dera Generalitat e foncions que corresponen ara Administracion locau, enes tèrmes qu'establís aquesta lei.
3. Aran se regís peth regim juridic qu'establisson aquesta lei, es nòrmes que la despleguen e es nòrmes aprovades pes institucions araneses e, supletòriament, pera normativa comuna a totes es administracions publiques catalanes e es nòrmes aplicables as entitats locals de Catalonha.

Article 4. Territòri

Eth territòri d'Aran ei format pes sies terçons istorics de Pujòlo, Arties e Garòs, Castièro, Marcatosa, Lairissa e Quate Lòcs, integradi pes nuclèus de poblacion següents:

- a) Pujòlo: Tredòs, Bagergue, Salardú, Unha e Gessa.
- b) Arties e Garòs: Arties e Garòs.
- c) Castièro: Escunhau, Casarilh, Betren, Vielha, Gausac e Casau.
- d) Marcatosa: Vilac, Aubèrt, Betlan, Mont, Montcorbau, Arròs e Vila.
- e) Lairissa: Vilamòs, Arres, Arró, Es Bòrdes, Benós e Begós.
- f) Quate Lòcs: Bossòst, Les, Canejan e Bausen.

Article 5. Integracion singulara d'Aran ena division territorialu de Catalonha

Aran, peth sòn caractèr singular, non pòt demorar includida laguens de cap division territorialu ne administrativa de Catalonha que non sigue era madeisha.

Article 6. Autonomia e posicion institucionau

Corresponen a Aran, per arrason dera autonomia politica estatutàriament garantida:

- a) Es competéncias entara gestion des interèssi pròpris, que pòt exercir jos era sua responsabilitat, e era capacitat d'intervier en quinsevolhe ahèr qu'afècte ath territòri.
- b) Es recorsi financèrs sufisents entà complir de manèra eficienta e eficaça es sues foncions e entà prestar es servicis dera sua competéncia, damb autonomia entà gerir-les.
- c) Es potestats administratives superiores qu'era legislacion atribuís as entitats de natura territorialu, especialment era potestat entà adoptar disposicions de caractèr generau, era quau pòt exercir eth Conselh Generau d'Aran damb era maxima amplitud reconeishuda per ordenament juridic.

Article 7. Bandèra, escut, hèsta e imne

1. Es simbèus d'Aran son era bandèra, er escut, era hèsta e er imne corresponenti.
2. Era banèra d'Aran ei dera color bordèus tradicionau des penons des parròquies araneses, damb era crotz de Tolosa, dita tanben d'òc o occitana, d'aur –o color auriò– e enquadrada ath centre. Es braci dera crotz acaben en punta e acuelhen ath miei er escut d'Aran sense tocar-lo e en tot gèsser d'aquesta.
3. Er escut d'Aran ei un escut de forma quadrilonga, arredonida ena punta e en ua proporcion d'1 d'ample per 1,1 de long, talhat, damb un primèr nivèu d'argent damb ua clau de faisha de sable –o nere–, e un dusau nivèu d'aur damb quate balhons de gules –o vermelh–, timbrat per ua corona deth sègle XIV des reis d'Aragon.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

4. Era Hèsta d'Aran se celèbre eth 17 de junh.
5. Er imne d'Aran ei *Montanhes araneses*, damb eth tèxte aprovat peth Conselh Generau d'Aran.
6. Eth Conselh Generau d'Aran a de participar enes procediments dera Generalitat qu'afècten es simbèus des institucions e entitats d'Aran.

Article 8. Lengua pròpria

1. Er aranés, nòm qu'arrecep era varietat autoctòna dera lengua occitana en Aran, ei era lengua pròpria d'aguest territòri e coma tau:
 - a) Ei era lengua d'usatge normau e preferent des administracions publicques en Aran.
 - b) Ei era lengua d'usatge normau des mejans de comunicacion publiccs en toti es formats, especiaument des depenenti dera Corporacion Catalana de Mejans Audiovisuaus, des entitats locals e des sues entitats associatives en territòri d'Aran.
 - c) Ei era lengua normaument emplegada coma lengua veïculara e d'aprendissatge enes centres educatius d'Aran.
2. Era Generalitat mejançant es sues politiques lingüistiques e eth Conselh Generau d'Aran en marc des sues competències an de coordinar es sues accions en matèria de lengua e an d'impulsar er usatge dera lengua pròpria d'Aran enes airaus a on era normalizacion ei especiaument dificultosa, coma ei eth cas dera Administracion de justícia.
3. Era lengua occitana, nomentada aranés en Aran, ei oficiau en Catalonha e a d'èster objècte de proteccion en toti es encastres e sectors, cossent damb era normativa aplicabla. Es poders publiccs n'an de fomentar era utilizacion, era promocion, era difusion, eth coneishement e er usatge oficiau, que son reguladi per lei deth Parlament de Catalonha.

Article 9. Drets lingüistics

1. En Aran totes es persones an eth dret de conéisher e utilizar er aranés e eth dret d'èster atengudes oraument e per escrit en aguesta varietat der occitan enes relacions damb totes es administracions publicques, includida era Administracion electorau, e damb es entitats publicques e privades que ne depenen. Es actes administratius e es disposicions generaus, e tanben es estruments de fe publica, dictadi en aranés produsissen plei efèctes juridics.
2. En Aran totes es persones, enes sues relacions damb era justícia, eth notariat e es registres publiccs, an eth dret d'utilizar er aranés e d'arrecéber documentacion en aguesta varietat der occitan s'ac solliciten, sense qu'açò supause cap còst addicionau entada eres e sense que poguen patir indefension ne retards indegudi pera lengua emplegada.
3. En Aran totes es persones an dret a èster atengudes oraument e per escrit en aranés ena sua condicion d'usatgères o consumidores de bens, productes e servicis, enes tèrmes que dispòsen es leis.

Article 10. Cultura

1. Era Administracion dera Generalitat e era deth Conselh Generau d'Aran an de velhar pera proteccion deth patrimòni culturau d'Aran.
2. Es ciutadans d'Aran an dret a accedir en condicions d'igualtat ara cultura aranesa, comprenuda coma part dera cultura occitana, en totes es sues expressions, e, especiaument, a conéisher eth patrimòni istoric, culturau, arqueologic, documentau, juridic, paisatgistic, artistic, scientific, etnologic, geologic e industriau d'Aran.
3. Totes es persones an eth déuer de respectar e preservar eth patrimòni culturau d'Aran.

Article 11. Capitalitat

1. Eth cap-lòc d'Aran ei Vielha, qu'ei era sedença administrativa deth Conselh Generau d'Aran.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

2. Vielha, coma cap-lòc d'Aran, ei er espaci de referéncia des servicis supramunicipaus e nacionaus d'Aran.

Títol II. Des drets e déuers e principis rectoris

Capítol I. Drets e déuers

Article 12. Drets e déuers

Sens perjudici des drets e déuers reconeishudi per Estatut d'autonomia de Catalonha, dera legislacion aplicabla e dera disponibilitat economica e financèra, es ciutadans d'Aran an, en sòn encastre territorial, es drets que reconeish aquesta lei.

Article 13. Dret de participacion

1. Es ciutadans d'Aran an dret a participar en condicions d'igualtat enes ahèrs publics d'Aran, de manèra dirècta o ben per miei de representants, enes casi e enes tèrmes qu'establisson er Estatut d'autonomia de Catalonha e es leis.
2. Es ciutadans d'Aran an dret a elegir es sòns representants enes organs politics representatius e a presentar-se-i coma candidats, cossent damb es condicions e es requisits qu'establisson es leis.
3. Es ciutadans d'Aran an dret a promòir e a presentar iniciatives legislatives en Parlament, enes tèrmes qu'establisson er Estatut d'autonomia de Catalonha e es leis.
4. Es ciutadans d'Aran an dret a promòir era convocacion de consultes populars per part deth Conselh Generau d'Aran, en matèries dera sua competéncia, ena forma e damb es condicions qu'es leis establisson.

Article 14. Drets d'accès as servicis publics e a ua bona administracion

Totes es persones an dret a accedir en condicions d'igualtat as servicis publics e as servicis economics d'interès generau. Es administracions publiques an de fixar es condicions d'accès e es estandards de qualitat d'aguesti servicis, damb independéncia deth regim dera sua prestacion.

Capítol II. Principis rectoris

Article 15. Disposicions generaus

Eth Conselh Generau d'Aran a d'orientar es politiques publiques cossent damb es principis rectoris qu'establisson er Estatut d'autonomia de Catalonha e aquesta lei e, en exercici des sues competéncias, a de promòir e adoptar es mesures de besonh entà garantir-ne era eficacitat plena.

Article 16. Proteccion des persones e des familhes

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era proteccion des mainatges, especiaument contra tota forma d'explotacion, d'abandonament, de matractament o cruseltat e dera praubesa e es sòns efèctes. En totes es accions amiades a tèrme er interès superior deth mainatge a d'èster prioritari.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir politiques publiques que favorisquen era emancipacion des joens, en tot facilitar-les er accès ath mon laborau e ar abitatge entà que poguen desvolopar eth sòn projècte de vida e participar en igualtat de drets e déuers ena vida social e culturau.
3. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era proteccion juridica des persones damb andicaps e a de promòir-ne era integracion social, economica e laborau. Tanben a d'adoptar es mesures de besonh entà suplir

CVE-DOGC-A-15040106-2015

o completar eth supòrt deth sòn entorn familhau dirècte.

4. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era proteccion des persones granes entà que poguen portar ua vida digna e independenta e participar ena vida social e culturau. Tanben a de procurar era plena integracion des persones granes ena societat per miei de politiques publiques basades en principi de solidaritat intergeneracionau.

5. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir era igualtat des diferents unions estables de coble, en tot tier en compde es sues caracteristiques, damb independéncia dera orientacion sexuau des sòns membres.

6. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir era igualtat de totes es persones damb independéncia dera origina, era nacionalitat, eth sèxe, era etnia, era religion, era condicion social o era orientacion sexuau, e tanben a de promòir era eradicacion deth racisme, der antisemitisme, dera xenofòbia, dera omofòbia e de quinsevolhe auta expression qu'atempte contra era igualtat e era dignitat des persones.

Article 17. Perspectiva de genre

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir eth compliment deth principi d'igualtat d'oportunitats entre hemnes e òmes en accés ara aucupacion, ena formacion, ena promocion professionau, enes condicions de trabalh, includida era retribucion, e en totes es autas situacions, e tanben a de garantir qu'es hemnes non siguen discriminades per rason d'embaràs o de maternitat.

2. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era transversalitat ena incorporacion dera perspectiva de genre e des hemnes en totes es politiques publiques entà arténher era igualtat reau e efectiva e era paritat entre hemnes e òmes.

3. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir que s'afronten de manèra integrau totes es formes de violéncia contra es hemnes e es actes de caractèr sexista e discriminatòri; a de fomentar eth reconeishement deth papèr des hemnes enes encastres culturau, istoric, social e economic, e a de promòir era participacion des grups e es associacions de hemnes ena elaboracion e era avaloracion d'aguestes politiques.

4. Eth Conselh Generau d'Aran a d'arreconéisher e tier en compde era valor economica deth trabalh de suenh e atencion en encastre domestic e familhau ena fixacion des politiques economicas e socials.

5. Eth Conselh Generau d'Aran, en encastre des sues competéncias, e enes casi qu'establís era Lei, a de velhar per qu'era liura decision dera hemna sigue determinanta en toti es casi que ne poguen afectar era dignitat, era integritat e eth benèster fisic e mentau, en particular per çò que tanh ath pròpri còs e ara sua salut reproductiva e sexuau.

Article 18. Coesion e benèster social

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir politiques publiques que fomenten era coesion social e que garantisquen un sistèma de servicis socials, de titularitat publica e concertada, adaptat as indicadors economicas e socials d'Aran.

2. Eth Conselh Generau d'Aran a de velhar pera plena integracion social, economica e laborau des persones e des collectius qu'an mès de besonh de proteccion, especiaument des que se tròben en situacion de praubesa e de risc d'exclusion social.

3. Eth Conselh Generau d'Aran a de velhar pera dignitat, era seguretat e era proteccion integrau des persones, especiaument des mès vulnerables.

4. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era qualitat deth servici e era gratuïtat dera assisténcia sanitària publica enes tèrmes qu'establís era Lei.

5. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir politiques preventives e comunitàries, a de garantir er accés universau as servicis socials basics e a de ténder ara gratuïtat d'aguesti, sens perjudici qu'es usatgèrs contribuïsqen en finançament de determinadi servicis d'acòrd damb çò qu'establisquen es leis e era cartèra de servicis socials.

Article 19. Foment dera participacion

Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir era participacion social ena elaboracion, era prestacion e era

CVE-DOGC-A-15040106-2015

avaloracion des politiques publiques, e tanben era participacion individuau e associativa enes encastres civics, sociu, culturau, economic e politic, damb plen respècte des principis de pluralisme, liura iniciativa e autonomia. Tanben a de facilitar era participacion e era representacion ciutadanes e politiques, damb ua atencion especiau enes zònes mens poblades deth territòri. Tanben a de procurar qu'es campanhes institucionaus que s'organizen ena escadença des procèssi electoraus agen coma fin promòir era participacion ciutadana e qu'es electors arreceben des mejans de comunicacion ua informacion veraça, objectiva, neutrau e respectuosa deth pluralisme politic sus es candidatures que concorren enes procèssi electoraus.

Article 20. Encastre socioeconomic

1. Eth Conselh Generau d'Aran a d'adoptar es mesures de besonh entà promòir eth progrès economic e eth progrès sociu d'Aran e des sòns ciutadans, basadi enes principis dera solidaritat, era coesion, eth desenvolopament sostenible e era igualtat d'oportunitats.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a de favorir eth desenvolopament dera activitat empresariau e er esperit emprenedor en tot tier en compde era responsabilitat sociu dera empresa, era liura iniciativa e es condicions de competència, e a de protegir especiaument era economia productiva, era activitat des emprenedors autonòms e era des empreses petites e mejanes.
3. Es organizacions sindicaus e empresariaus an de participar ena definicion des politiques publiques que les afècten. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir era mediacion e er arbitratge entara resolucion de conflictes d'interèssi entre es diuèrsi agents sociaus.
4. Es organizacions professionaus e es corporacions de dret public representatiu d'interèssi economic e professionaus e es entitats associatives deth tresau sector deth territòri d'Aran an d'èster consultades ena definicion des politiques publiques que les afècten.
5. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir especiaument es relacions economicas, laboraus e sociaus damb era Euroregion Pirenèus Mediterranèa.

Article 21. Miei ambient, desenvolopament sostenible e equilibri territorial

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de tier en compde era especificitat dera montanha e a de velhar pera proteccion deth miei ambient, per miei dera adopcion de politiques publiques basades en desenvolopament sostenible e era solidaritat collectiva e intergeneracionau.
2. Es politiques mieiambientaus s'an de dirigir especiaument ara reduccion des diferents formes de destruccion deth miei ambient pes diferents activitats economicas e industrials, era fixacion d'estandards e de nivèus minims de proteccion, era articulacion de mesures correctives der impacte ambientau, era utilizacion racionau des recorsi naturaus e eth respècte des principis de preservacion deth miei, conservacion des recorsi naturaus, responsabilitat e reciclatge e reutilizacion des bens e es productes.
3. Eth Conselh Generau d'Aran a de hèr efectives es condicions entara preservacion dera natura e era biodiversitat, a de promòir era integracion d'objectius ambientaus enes politiques sectoriaus e a d'establir es condicions que permeten a totes es personas eth gaudi deth patrimòni naturau e paisatgistic.
4. Eth Conselh Generau d'Aran a de velhar pera coesion economica e territorial en tot aplicar politiques qu'asseguren un tractament especiau des zònes de montanha, era proteccion deth paisatge, eth foment des activitats agràries, ramadères e silvícoles e ua distribucion equilibrada en territòri des diferents sectors productius, es servicis d'interès generau e es hilats de comunicacion.
5. Eth Conselh Generau d'Aran a de facilitar as ciutadans era informacion mieiambientau e a de fomentar era educacion enes valors dera preservacion e dera melhora deth miei ambient coma patrimòni comun.

Article 22. Mobilitat e seguretat viària

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir politiques de transpòrt e de comunicacion, basades en criteris de sostenibilitat, que fomenten era utilizacion deth transpòrt public e era melhora dera mobilitat e garantisquen era accessibilitat entàs personas damb mobilitat redusida.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a d'impulsar, d'ua manèra prioritària, es mesures destinades ar increment dera seguretat viària e era diminucion des accidents de transit, damb ua incidència especiau ena prevencion, era educacion viària e era atencion as víctimes.

Article 23. Proteccion des consumidors e usatgèrs

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era proteccion dera salut, era seguretat e era defensa des drets e es interèssi legitims des consumidors e usatgèrs.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a de garantir era existència d'estruments de mediacion e arbitratge en matèria de consum, n'a de promòir eth coneishement e era utilizacion e a de dar supòrt as organizacions de consumidors e usatgèrs.

Article 24. Cooperacion ath foment dera patz e cooperacion ath desenvolopament

Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir era cultura dera patz e accions de foment dera patz en mon.

Article 25. Accès as tecnologies dera informacion e dera comunicacion

Eth Conselh Generau d'Aran a de facilitar eth coneishement dera societat dera informacion e a d'impulsar er accès ara comunicacion e as tecnologies dera informacion, en condicions d'igualtat, en toti es encastres dera vida social, includith laborau; a de fomentar qu'aguestes tecnologies se meten ath servici des persones e non afècten negativament es sòns drets, e a de garantir era prestacion de servicis per miei des dites tecnologies, cossent damb es principis d'universalitat, continuitat e actualizacion.

Títol III. Dera organizacion

Capítol I. Eth Conselh Generau d'Aran

Article 26. Eth Conselh Generau d'Aran

1. Eth Conselh Generau d'Aran ei era institucion representativa, de govèrn e d'administracion d'Aran, e, enes tèrmes que dispòse aquesta lei, ei elegit per sufragi universau, parièr, liure, dirècte e secrèt.
2. Eth Conselh Generau d'Aran assumís, damb caractèr generau, era gestion ordinària dera Administracion dera Generalitat en territòri d'Aran.
3. Cossent damb era sua tradicion istorica, eth Conselh Generau d'Aran ei integrat per tretze conselhèrs generaus, distribuïdi dera manèra següenta: dus elegidi peth terçon de Pujòlo, dus per Arties e Garòs, quate per Castièro, un per Marcatosa, un per Lairissa e tres per Quate Lòcs.

Article 27. Organs deth Conselh Generau d'Aran

1. Compausen eth Conselh Generau d'Aran es organs següents:
 - a) Eth Plen.
 - b) Eth sindic.
 - c) Eth Conselh de Govèrn.
 - d) Era Oïdoria de Compdes.
2. Eth Conselh Generau d'Aran, cossent damb era sua potestat d'autoorganizacion e per miei deth sòn reglament organic, pòt crear organs complementaris consultatius e de participacion des ciutadans, des sectors socials e economics e des municipis e es entitats municipaus descentralizadas en matèries dera sua competència. Aguesti organs pòden èster d'encastre generau o circumscriuer-se ar encastre de cada terçon.
3. Es conselhs de terçon son organs de caractèr complementari d'encastre de terçon, creadi cossent damb çò

CVE-DOGC-A-15040106-2015

qu'establís er apartat 2, e les correspon de canalizar era participacion ciutadana e locau sus ahèrs concrets de cada terçon damb er objectiu de coordinar damb eficacitat es ahèrs qu'eth Conselh Generau d'Aran gerís en territori aranés.

Article 28. Eth Plen

1. Eth Plen deth Conselh Generau d'Aran ei format peth sindic, que lo presidís, e pes conselhèrs generaus.
2. Corresponen ath Plen es foncions següentes:
 - a) Escuelher ath sindic.
 - b) Aprovar eth reglament organic e es ordenances deth Conselh Generau d'Aran e auti reglaments.
 - c) Exercir era iniciativa entara modificacion des limits territoriaus d'Aran.
 - d) Decidir era ordenacion administrativa deth territori d'Aran.
 - e) Aprovar e modificar es pressupòsti e aprovar es compdes.
 - f) Determinar es recorsi pròpris de caractèr tributari.
 - g) Aprovar era plantilla de personau deth Conselh Generau d'Aran, era relacion de lòcs de trabalh, es bases des pròves entara seleccion de personau e entàs concorsi de provision de lòcs de trabalh, era fixacion dera quantia des retribucions complementàries des funcionaris e eth nombre e eth regim de personau eventuai, tot açò cossent damb es nòrmes reguladores dera foncion publica locau, e ratificar eth licenciamet deth personau laborau.
 - h) Exercir era potestat expropiatòria.
 - i) Aprovar es plans qu'afecten eth territori d'Aran que siguen dera competència deth Conselh Generau d'Aran.
 - j) Aprovar es formes de gestion des servicis e es expedients entar exercici des activitats economiques.
 - k) Delegar e encargar era gestion de competències deth Conselh Generau d'Aran a autes administracions publiques e acceptar delegacions e comandes de gestion d'autes administracions.
 - l) Afectar ath servici o ara utilizacion publica es bens deth Conselh Generau d'Aran e alterar era qualificacion juridica des bens de domeni public.
 - m) Alienar eth patrimòni.
 - n) Exercir accions administratives o judiciaus en ahèrs dera sua competència.
 - o) Pausar conflictes de competències damb autes administracions publiques.
 - p) Designar es membres dera Oïdoria de Compdes.
 - q) Aprovar o refusar era mocion de censura ath sindic, e tanben es acòrds qu'aguest restaque a un ahèr de confiança.
 - r) Controtlar e fiscalizar era gestion des auti organs deth Conselh Generau d'Aran.
 - s) Exercir es autes foncions que li atribuïsqnen aguesta lei, autes leis o es disposicions generaus deth Conselh Generau d'Aran.
3. Es competències que'n hèn referència es letres *a, b, c, e, f, i, k, p, q* e *r* der apartat 2 son indelegables.
4. Eth Plen pòt delegar es sues foncions en sindic o en Conselh de Govèrn se son foncions delegables cossent damb er apartat 3 o damb era nòrma atributiva dera foncion.

Article 29. Eth sindic

1. Eth sindic ei era maxima autoritat deth Govèrn e dera Administracion d'Aran.
2. Eth sindic a era mès nauta representacion deth Conselh Generau d'Aran. Tanben a era representacion ordinària dera Generalitat en Aran.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

3. Eth sindic ei elegit peth Plen enes tèrmes que dispòse aguesta lei.
4. Corresponen ath sindic es funcions següentes:
 - a) Representar ath Conselh Generau d'Aran.
 - b) Representar de manèra ordinària ara Generalitat en Aran.
 - c) Convocar es sessions deth Plen, fixar-ne er orde deth dia, presidir-ne es sessions, moderar-ne es debats e reglar-ne es egalizacions damb eth sòn vòt de qualitat.
 - d) Convocar, fixar er orde deth dia e presidir, enes madeishi tèrmes, es sessions dera rèsta d'òrgans colaboradors deth Conselh Generau d'Aran e des organismes, societats e empreses que ne depenen.
 - e) Ordenar e supervisar era publicacion e era execucion des resolucions deth Conselh Generau d'Aran.
 - f) Dirigir e supervisar es servicis e eth personau deth Conselh Generau d'Aran.
 - g) Exercir es funcions d'organ de contractacion deth Conselh Generau d'Aran.
 - h) Ordenar es pagaments e render-ne compdes.
 - i) Impulsar e supervisar era activitat des diferenti òrgans e servicis deth Conselh Generau d'Aran.
 - j) Velhar peth compliment des leis e des reglaments en territòri d'Aran.
 - k) Exercir accions judiciaus e administratives en ahèrs dera sua competència e, en cas d'urgència, en ahèrs dera competència deth Plen, a quin a de rénder compdes ena sua session immediatament posteriora.
 - l) Nomentar, s'escatz, ath titular o titulars dera vicesindicatura.
 - m) Amiar a tèrme es funcions que li corresponen ath Conselh Generau d'Aran e que non agen estat atribuïdes exprèssament a un aute organ e quines li atribuïsqe aguesta lei, autes leis o es disposicions generaus deth Conselh Generau d'Aran.
5. Es competències que'n hèn referència es letres *a*, *b*, *d*, *h*, *j* e *k* der apartat 2 son indelegables.
6. Eth sindic pòt delegar es funcions en vicesindic o vicesindics, se n'í *a*, enes conselhèrs generaus o en Conselh de Govèrn, se son funcions delegables cossent damb er apartat 5 o damb era nòrma atributiva dera foncion.

Article 30. Era vicesindicatura

1. Era vicesindicatura ei un organ d'existència potestativa, creat peth sindic e nomenat per aquest d'entre es conselhèrs.
2. Eth vicesindic substituís ath sindic en cas de vacanta per absència o malautia e exercís es funcions qu'aquest li delegue.
3. Eth sindic pòt nomenar mès d'un vicesindic. En aquest cas, era foncion de suplència s'a d'amiar a tèrme per orde que se determine en nomentament.

Article 31. Eth Conselh de Govèrn

1. Eth Conselh de Govèrn ei format peth sindic, eth vicesindic o vicesindics, se s'escatz, e d'auti conselhèrs generaus designadi peth sindic.
2. Eth reglament organic deth Conselh Generau d'Aran a d'establir eth funcionament e era composicion deth Conselh de Govèrn.

Article 32. Era Oïdoria de Compdes

1. Era Oïdoria de Compdes ei integrada pes conselhèrs generaus designadi peth Plen deth Conselh Generau d'Aran, entre quini i a d'auer aumens un conselhèr generau de cada grop politic representat en Conselh Generau d'Aran.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

2. Era eleccion des membres dera Oïdoria de Compdes s'a d'amiar a tèrme ena prumèra session que celèbre eth Conselh Generau d'Aran posteriora ara sua session constitutiva.
3. Correspon ara Oïdoria de Compdes examinar e estudiar es compdes annaus deth Conselh Generau d'Aran e emeter-ne un informe abans qu'eth Plen les apròve.
4. Era Oïdoria de Compdes pren es sues decisions per majoria simpla des membres presents. S'eth nombre de membres presents non rebat era proporcionalitat deth Plen, s'aplique eth sistèma de vòt ponderat.

Article 33. Eth Proòm d'Aran

1. Eth Conselh Generau d'Aran pòt crear era institucion deth Proòm d'Aran, que se relacione damb eth Sindic de Grèuges cossent damb er article 78.4 der Estatut d'autonomia de Catalonha.
2. Era estructura, es foncions e es objectius deth Proòm d'Aran s'an de d'establir per reglament deth Conselh Generau d'Aran.
3. Eth cargue de proòm d'Aran non ei retribuït, mès pòt percèber es indemnizacions e es diètes que corresponen per exercici deth cargue.

Article 34. Era Comission de Patrimòni

1. Era Comission de Patrimòni exercís es foncions d'assessorament, elaboracion d'informes e participacion en matèria de patrimoni culturau, ordenacion deth territòri e urbanisme e proteccion ambientau.
2. Ena composicion dera Comission de Patrimòni i pòden participar representants designadi per autes administracions per arrason dera matèria.
3. Era composicion, era organizacion e es foncions dera Comission de Patrimòni s'an d'establir per reglament deth Conselh Generau d'Aran.

Capítol II. Regim de foncionament des organs col·legiadi

Article 35. Nòrmes generaus de foncionament

1. Es organs col·legiadi foncionen en regim de sessions ordinàries de periodicitat preestablida e de sessions extraordinàries, que, ath delà, pòden èster urgentes.
2. Es acòrds des organs col·legiadi s'adòpten per majoria simpla, a excepcion des casi en qué aquesta lei o d'autes leis determinen que se requerís ua majoria qualificada.
3. Eth vòt de qualitat deth sindic règle es votacions en cas d'egalizacion enes organs que'n forme part.

Article 36. Foncionament deth Plen

1. Eth Plen s'amasse en session ordinària damb era periodicitat que determine eth reglament organic deth Conselh Generau d'Aran e, aumens, cada dus mesi. Tanben s'amasse en session extraordinària se lo convòque eth sindic o s'ac demanen aumens ua quatau part o mès des sòns membres.
2. Es sessions deth Plen son publiques e son presidides peth sindic, qu'a de garantir era participacion de toti es grops politics enes debats e era des conselhèrs presents enes votacions.

Capítol III. Eleccion e constitucion deth Conselh Generau d'Aran

Article 37. Candidatures ath Conselh Generau d'Aran

Entara eleccion deth Conselh Generau d'Aran es candidatures an de complir es requisits següents:

CVE-DOGC-A-15040106-2015

a) Pòden presentar candidatura es partits politics, es federacions de partits e es coalicions electoraus. Tanben ne pòden presentar es agropacions d'electors avaladi damb era firma d'un minim deth tres per cent deth cens electorau deth terçon corresponent.

b) Cada candidatura a d'auer ua lista barrada damb tanti nòms coma membres deth Conselh Generau d'Aran li pertòquen ath terçon corresponent.

Article 38. Eleccion des conselhèrs generaus

1. Es eleccions ath Conselh Generau d'Aran an d'èster convocades peth Govèrn dera Generalitat e s'an d'amiar a tèrme eth madeish dia dera celebracion des eleccions municipaus.
2. Era eleccion des conselhèrs generaus s'a de hèr cossent damb çò que dispòse era legislacion electorau, entre candidatures qu'en corresponent terçon agen arthenhut mès d'un cinc per cent deth totau de vòts validament emetudi, e en aplicacion deth sistèma de Hondt.
3. A cada terçon li correspon d'escuélher eth nombre de conselhèrs que determine er article 26.3.

Article 39. Constitucion deth Conselh Generau d'Aran

1. Eth Conselh Generau d'Aran se constituís en session publica ena sua sedença eth prumèr dia laborable dempús des quinze dies naturaus següents a londeman der acte de proclamacion des sòns membres elegidi.
2. Era session constitutiva deth Conselh Generau d'Aran ei presidida per ua Mèsa d'Edat, integrada peth conselhèr generau de mès edat d'entre es presents e peth mès joen, qu'actue coma secretari.

Article 40. Mandat e estatut des conselhèrs generaus

1. Eth mandat des conselhèrs generaus coïncidís damb eth des còssos des ajuntaments.
2. S'aplique as conselhèrs generaus er estatut e eth regim d'incompatibilitats e d'inelegibilitats aplicables as membres elegidi des corporacions locaus, cossent damb era legislacion aplicabla.
3. Es conselhèrs generaus cessen en cargue per decès, renóncia, incapacitat o inhabilitacion. En aguesti casi corbís era vacanta eth següent candidat dera lista respectiva e, un còp acabada aguesta, es suplents, per orde de presentacion.

Capítol IV. Eleccion, estatut e cessament deth sindic

Article 41. Eleccion deth sindic

1. Eth Plen deth Conselh Generau d'Aran escuelh ath sindic d'entre es sòns membres.
2. Era presentacion e eth debat des candidatures e era eleccion deth sindic s'an d'amiar a tèrme pendent eth transcors dera session constitutiva deth Conselh Generau d'Aran.
3. Quinsevolhe des conselhèrs generaus pòt presentar era sua candidatura a sindic.
4. Entà èster elegit sindic eth candidat a d'obtier era majoria absoluta de vòts ena prumèra votacion. Se cap candidat non arthen aguesta majoria, s'a de celebrar, ara seguida, ua dusau votacion, de quina en resulte elegit sindic eth candidat qu'age arthenhut eth major nombre de vòts. En cas d'egalizacion en aguesta dusau votacion, ei elegit sindic eth candidat corresponent ath partit politic, federacion de partits, coalicion electorau o agropacion d'electors qu'age un major nombre de conselhèrs generaus e, en cas de persistir era egalizacion, eth candidat deth partit politic, federacion de partits, coalicion electorau o agropacion d'electors qu'age arthenhut mès vòts en conjunt d'Aran.

Article 42. Estatut deth sindic

1. S'aplique ath sindic er estatut e eth regim d'incompatibilitats e d'inelegibilitats aplicables as membres elegidi

des corporacions locals cossent damb era legislacion aplicabla.

2. Eth cargue de sindic ei incompatible damb quin aute cargue que sigue public en quinsevolhe auta administracion.
3. Eth mandat de sindic rèste limitat a tres mandats consecutius.

Article 43. Cessament deth sindic

1. Eth sindic cesse per decès, renóncia, incapacitat o inhabilitacion, e tanben quan pèrd era confiança deth Conselh Generau d'Aran pera aprobacion d'ua mocion de censura o er arrefús d'un ahèr de confiança enes tèrmes qu'establís er article 45.8.
2. En cas de vacanta, eth nau sindic ei elegit cossent damb çò qu'establís er article 41.

Article 44. Mocion de censura

1. Era mocion de censura ath sindic a d'anar acompanhada deth nòm deth candidat alternatiu, que pòt èster quinsevolhe des conselhèrs generaus, e a d'èster presentat per majoria simpla e aprovada per majoria absoluta des conselhèrs generaus, per quina causa era persona prepausada coma candidat ei escuelhuda automaticament coma sindic.
2. Un madeish conselhèr generau non pòt presentar mès d'ua mocion de censura pendent eth corresponent mandat.
3. Eth debat e era votacion dera mocion de censura s'an d'amiar a tèrme tàs dotze deth meddia deth dotzau dia naturau següent ath dera presentacion dera mocion en registre deth Conselh Generau d'Aran. S'aguest dia ei inabil, era mocion de censura s'amie a tèrme eth dia abil següent.

Article 45. Ahèr de confiança

1. Eth sindic pòt sométer ath Plen un ahèr de confiança, relacionat damb era aprobacion o era modificacion de quinsevolhe des ahèrs següents:
 - a) Es pressupòsti annaus.
 - b) Eth reglament organic o un reglament executiu.
 - c) Era creacion o era regulacion d'un tribut.
 - d) Un plan o programa d'accion de govèrn presentat per eth madeish.
2. Solament se pòden sométer un maxim de dus ahèrs de confiança en un madeish mandat.
3. Entara presentacion der ahèr de confiança ei requisit prealable qu'er acòrd corresponent age estat debatut en Plen e que non age arrenhut era majoria de besonh entara aprobacion.
4. Era presentacion der ahèr de confiança a de figurar exprèssament coma punt der orde deth dia deth Plen.
5. Era votacion en Plen s'a de hèr peth sistèma public per crida.
6. Entà considerar obtenguda era confiança se requerís era majoria qu'exigisque era legislacion aplicabla entà cada ahèr que'n hè referéncia er apartat 1.
7. Se non s'obten era majoria de besonh entara aprobacion der acòrd, er ahèr de confiança se considèr non superat e eth sindic cesse automaticament e demore en foncions enquiara prenuda de possession de qui l'age de succedir en cargue. Era eleccion deth nau sindic s'a de hèr, peth procediment qu'establís er article 41, en ua session plenària convocada automaticament tàs dotze ores deth dotzau dia abil següent ath dera votacion der acòrd a quin se restaque er ahèr de confiança e eth sindic cessant non pòt èster candidat ara eleccion.
8. S'er ahèr de confiança s'a presentat per çò que tanh ara aprobacion des pressupòsti e non se supèr, en termini d'un mes a compdar dera data dera votacion, s'a de presentar ua mocion de censura contra eth sindic; s'era mocion de censura non se presente o non s'apròve, es pressupòsti se considèren automaticament aprovadi e eth sindic se manten en cargue.

Capítol V. Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana

Article 46. Natura

1. Er Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana ei ua corporacion de dret public independenta des administracions publiques, de caractèr academic e damb personalitat juridica pròpria.
2. Er Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana ei inscrita en Registre d'Acadèmies de Catalonha.
3. Er Institut d'Estudis Aranesi - Acadèmia Aranesa dera Lengua Occitana se regís pes estatuts de regim intèrne e govèrn.

Títol IV. Des potestats e es competéncias

Capítol I. Disposicions generaus

Article 47. Potestats

1. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es potestats següentes:
 - a) Era potestat normativa, tant en encastre administratiu intèrne coma entà regular es activitats privades.
 - b) Era potestat d'autoorganizacion, includida era de crear organismes e empreses o d'associar-se o participar en organismes o empreses amassa damb autes administracions o particulars.
 - c) Es potestats de planificacion e programacion.
 - d) Era potestat de crear e regular es servicis de besonh entar exercici des sues competéncias.
 - e) Era potestat expropiatòria.
 - f) Es potestats d'inspeccion e sancion.
 - g) Es potestats de proteccion e recuperacion des sòns bens.
 - h) Era rèsta de potestats e prerrogatives que corresponen as entitats publiques de natura territorialiu.
2. Eth Conselh Generau d'Aran pòt:
 - a) Exercir era iniciativa publica ena activitat economica.
 - b) Negociar e soscríuer acòrds, convènis, concèrts o contractes damb autes administracions o damb empreses privades.

Article 48. Competéncias

1. Eth Conselh Generau d'Aran a es competéncias pròpies que determine eth capítol II d'aguest títol, quines li autregen d'autes leis e es qu'es leis de Catalonha autregen as conselhs comarcaus e as conselhs de vegueria, o as organs que les substituïsqen, enes tèrmes dera legislacion aplicabla.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a es competéncias que li delegue o li assigne era Generalitat e exercís era gestion ordinària des servicis pròpris enes tèrmes que determine er article 49.1.
3. Eth Conselh Generau d'Aran pòt amiar a tèrme, mejançant er exercici prealable dera sua potestat normativa enes matèries que son dera sua competéncia e tostemp que non transgredisque es leis, tota sòrta d'activitats e servicis que requerisquen es interèssi generaus d'Aran. En quinsevolhe cas, eth Conselh Generau d'Aran pòt promòir, en encastre des sues competéncias, tota classa d'activitats e prestar toti es servicis publics que

contribuïsquen a satisfèr es besonhs e es interèssi d'Aran.

4. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es competéncies que li an estat transferides pera Generalitat enquiara entrada en vigor d'aguesta lei.

Article 49. Regim de competéncies

1. Es delegacions e era gestion ordinària de servicis dera Administracion dera Generalitat ath Conselh Generau d'Aran se regissen per çò qu'establís era legislacion generau de regim juridic des administracions publiques e deth procediment administratiu comun e pera legislacion de regim locau.

2. Enes ahèrs relatius ara organizacion des servicis e as procediments d'intervencion, es disposicions de caractèr generau adoptades peth Conselh Generau d'Aran en desplegament e aplicacion des leis deth Parlament en Aran s'apliquen damb caractèr preferent as reglaments executius aprovadi peth Govèrn dera Generalitat, qu'en aguesti casi son d'aplicacion supletòria.

Article 50. Transferéncia de competéncies e dotacion economica

1. Eth Govèrn dera Generalitat a d'acordar damb eth Conselh Generau d'Aran eth traspàs des servicis e des recorsi materiaus e umans e era dotacion economica que corresponen as naues competéncies atribuïdes per aguesta lei ath Conselh Generau d'Aran.

2. Es prepauses de traspàs e era avaloracion dera dotacion economica corresponenta an d'èster hètes pera Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran que regule er article 84. Ena analisi des avaloracions des servicis traspassadi s'an de tier en compde tant es còsti dirèctes coma es indirèctes e d'inversion que corresponen.

Capítol II. Competéncies enes diuèrsi sectors dera accion publica

Article 51. Lengua e cultura

1. Eth Conselh Generau d'Aran a competéncia plena eth tot aquerò referent ath foment, era normalizacion e era regulacion dera utilizacion der occitan, nomenat *aranés* en Aran, cossent damb es leis de caractèr generau en vigor en Catalonha en matèria de politica lingüistica e d'educacion.

2. Eth Conselh Generau d'Aran a competéncia plena enes encastres següents:

- a) Eth foment e era promocion dera cultura aranesa e occitana.
- b) Er emparament, era conservacion, era gestion e era administracion deth patrimòni culturau.
- c) Es servicis d'arqueologia.
- d) Era execucion des politiques sus promocion e difusion culturau.
- e) Archius e hons documentaus.

3. Eth Conselh Generau d'Aran a de velhar pera conservacion, era promocion e era difusion dera cultura aranesa, comprenuda coma part dera occitana, en totes es diferents expressions. De manèra especiau, a de garantir era conservacion e promòir er enriquiment deth patrimòni istoric, culturau, arqueologic, documentau, juridic, paisatgistic, artistic, scientific, etnologic, geologic e industriau d'Aran e des bens que lo intègren, quinsevolhe que'n sigue eth regim juridic e era titularitat.

4. Era Generalitat e era Administracion der Estat, cossent damb es sues competéncies, an de cooperar damb eth Conselh Generau d'Aran ena proteccion e promocion dera cultura aranesa e occitana, e tanben dera lengua pròpria d'Aran, enes encastres autonomic, estatau e internacionau.

5. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir acòrds de collaboracion damb es entitats locals d'Aran entà que participen ena conservacion, era promocion e era difusion dera cultura aranesa, cossent damb es competéncies que les atribuïsquen es leis.

6. Correspon ath Conselh Generau d'Aran era gestion de toti es centres culturaus publics e d'interès generau de titularitat dera Generalitat.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

7. Correspon ath Conselh Generau d'Aran préner, entath sòn encastre territorial, es decisions en matèria de planificacion e execucion des plans dera Generalitat entà equipments culturaus, qu'an de garantir entà Aran dotacions proporcionaus as previstes entara rèsta de Catalonha.

8. Eth Conselh Generau d'Aran a d'impulsar es iniciatives de besonh entà coordinar es esfòrci damb era rèsta de territòris occitans en favor dera promocion e era preservacion dera lengua, sens perjudici des articles 24 e 25 e dera disposicion addicionau dusau dera Lei 35/2010, der 1 d'octobre, der occitan, *aranés* en Aran.

9. Eth departament dera Generalitat que gerís es ajudes entàs indústries culturaus e eth supòrt entara promocion dera lengua pròpria d'Aran en quinsevolhe des encastres restacadi damb era cultura, es indústries culturaus, era creacion culturau o es mejans de comunicacion a d'includir enes sues decisions mecanismes de participacion e coordinacion damb eth Conselh Generau d'Aran.

Article 52. Dret civiu aranés

1. Eth Conselh Generau d'Aran, per miei des organs competenti, en colaboracion damb era Comission de Codificacion de Catalonha, a de velhar per preservar es institucions juridiques araneses recuelhudes ena Querimònia e era rèsta de privilègis contengudi enes institucions de dret civiu privat e de dret public.

2. Eth Conselh Generau d'Aran, en colaboracion damb era Comission de Codificacion de Catalonha, a de prepausar ath Govèrn dera Generalitat es mesures entara actualizacion des figures de dret civiu privat e de dret public aranés que considèrè de besonh entà garantir-ne er avier.

Article 53. Regim locau

1. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es facultats qu'era legislacion dera Generalitat atribuís as conselhs comarcaus e as organs creadi pera normativa qu'establís era division territorial de Catalonha per çò que tanh as activitats e es servicis de competència municipau, era assistència as municipis e era cooperacion damb aguesti.

2. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es competències e es facultats qu'era legislacion catalana de regim locau atribuís ath Govèrn e ara Administracion dera Generalitat en matèria de denominacion, simbèus e territòri des municipis aranesi.

Article 54. Ordenacion deth territòri e urbanisme

1. Eth Conselh Generau d'Aran a de participar ena elaboracion, era tramitacion, era aprobacion, era execucion e eth seguiment des estruments de planificacion territorial e de planificacion urbanistica dera Generalitat qu'afecten Aran. Quan er encastre territorial des estruments de planificacion territorial non excedisque eth d'Aran, eth Conselh Generau d'Aran pòt exercir era iniciativa entà formular-les, modificar-les e revisar-les.

2. Correspon ath Conselh Generau d'Aran era competència entar establiment e era regulacion des estruments de gestion urbanistica e tanben deth procediment de tramitacion e aprobacion definitiva.

3. Eth Conselh Generau d'Aran pòt formular, tramitar, aprovar e executar, laguens des limits des potestats qu'era legislacion urbanistica atribuís as ajuntaments per çò que tanh ath sòn planejament urbanistic, plans urbanistics qu'excedisquen er encastre d'un solet municipi, a peticion expressa des plens des ajuntaments.

4. Eth Conselh Generau d'Aran pòt exercir es competències dera Administracion dera Generalitat en exercici supletòri des foncions de disciplina urbanistica des ajuntaments, de manèra coordinada damb era Administracion dera Generalitat.

5. Eth Conselh Generau d'Aran a competència entà eméter es informes sectoriaus relatius as competències transferides en marc dera tramitacion des expedients e des tramits urbanistics, e tanben entà elaborar era prepausa der informe iniciu que s'a de sométer ara Comission d'Urbanisme d'Aran.

6. Es competències qu'era legislacion urbanistica atribuís as comissions territoriaus d'urbanisme son exercides pera Comission d'Urbanisme d'Aran, integrada peth Conselh Generau d'Aran damb era participacion dera Generalitat. Aquesta comission a d'aue un reglament pròpri que n'establisque eth regim de foncionament e era composicion, cossent damb es competències de cada administracion.

7. Correspon ara Comission d'Urbanisme d'Aran era competència entara aprobacion iniciu e era definitiva des

CVE-DOGC-A-15040106-2015

estruments de planejament director qu'afecten solament er encastre d'Aran. En cas que siguen planejaments d'encastres territoriaus o directors qu'afecten d'alti encastres territoriaus diferenti deth d'Aran, era Comission d'Urbanisme d'Aran a d'aprovar iniciaument e provisionaument eth document damb referència ar encastre d'Aran, e correspon ath departament dera Generalitat competent en matèria d'urbanisme d'aprovar-lo de manera definitiva.

8. Era determinacion der emplaçament d'infrastructures e equipaments tant dera Generalitat com de titularitat estatau en Aran requerís era participacion prealbla deth Conselh Generau d'Aran damb era Generalitat ena elaboracion der informe dera Comission Bilaterau Generalitat - Estat.

9. Correspon ath Conselh Generau d'Aran era competència en matèria de dret de reversion enes expropiacions urbanistiques executades en Aran en marc dera legislacion estatau.

Article 55. Ensenhament

1. Aran se constituís coma zòna educativa, cossent damb çò qu'establís era legislacion reguladora dera educacion en Catalonha.

2. Per arrasons d'especificitat lingüística, es servicis pròpris deth departament dera Generalitat competent en matèria d'ensenhament –servicis educatius e escolars d'adults en territori d'Aran– an Aran coma unic referent territorial.

3. Eth Conselh Generau d'Aran a de velhar per qu'es curriculumus lingüistics ena varietat aranesa der occitan des centres educatius s'ajusten ara legalitat en vigor e as critèris que determine aguesta lei.

4. Eth Conselh Generau d'Aran, damb era colaboracion deth departament competent en matèria d'ensenhament, ei competent entà prestar es següents servicis relacionadi damb era educacion: transport escolar, minjador escolar, servicis extraescolars, elaboracion e produccion de libres de tèxte, materiaus didactics e auxiliars de convèrsa ena varietat aranesa der occitan e formacion permanenta deth professorat ena lengua e era cultura d'Aran.

5. Eth Conselh Generau d'Aran a de colaborar, mejançant es acòrds corresponenti damb eth departament competent en matèria d'ensenhament e en coordinacion damb aguest, ena gestion de bèques e ajudes entar estudi.

Article 56. Sanitat e salut publica

1. Correspon ath Conselh Generau d'Aran, cossent damb era normativa aplicabla en aguesta matèria, cossent damb era planificacion deth departament competent en matèria de salut e deth Servicì Catalan dera Salut e sens perjudici des competències en aguesta matèria dera Administracion dera Generalitat, en exercici des competències traspassades en matèria de sanitat e salut publica, qu'includissen es foncions següentes:

a) Era organizacion, eth foncionament, era avaloracion e eth contraròtle des centres, servicis e establiments sanitaris e sociosanitaris deth sistèma sanitari public.

b) Era gestion e era execucion des servicis, es accions e es programes publics en matèria de promocion e proteccion dera salut e prevencion de malauties, qu'includissen totes es matèries en encastre dera salut publica e laguens deth territori d'Aran.

c) Era gestion e administracion des centres, servicis e establiments de proteccion dera salut e d'atencion sanitària e sociosanitària de caractèr public, e tanben era gestion des prestacions pròpies deth sistèma sanitari public.

2. En atencion ara sua complexitat e cossent damb es principis reguladi pera legislacion aplicabla en aguesta matèria, s'an d'exercir de manera compartida entre eth Conselh Generau d'Aran e era Administracion dera Generalitat es foncions següentes:

a) Era organizacion, era planificacion e era gestion des prestacions des servicis sanitaris, sociosanitaris e de salut mentau de caractèr public.

b) Era organizacion e era planificacion des mesures e des accions destinades a preservar, protegir e promòir era salut publica en toti es encastres.

c) Era planificacion des recorsi sanitaris de cobertura publica e era coordinacion des activitats privades damb eth sistèma sanitari public.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

3. Eth Conselh Generau d'Aran, cossent damb eth departament dera Generalitat competent en matèria de salut, a de participar enes organs de gestion politica e tecnicos qu'afecten decisions dera sua competència.

Article 57. Espòrts e léser

1. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es competències següentes en matèria d'espòrt:

- a) Eth foment, era divulgacion, era planificacion, era coordinacion, era execucion, er assessorament, era implantacion e era projeccion dera practica dera activitat fisica e der espòrt en Aran.
- b) Eth foment e era promocion der associacionisme esportiu.
- c) Era planificacion e era promocion deth hilat d'equipaments esportius.
- d) Era participacion ena prevencion dera violència enes espectacles publics esportius.
- e) Eth registre d'entitats que promèn e organizen era practica dera activitat esportiva damb sedença en Aran.

2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competències en matèria de léser, qu'includissen eth foment e era regulacion des activitats que se hèn en Aran e era promocion des entitats qu'an per fin era realizacion d'activitats de léser.

3. Ei competència deth Conselh Generau d'Aran era gestion d'installacions e equipaments entar espòrt e eth léser pròpris o dera Generalitat, includida era gestion des centres de tecnificacion.

4. Eth Conselh Generau d'Aran a competència entath desplegament des mesures definides enes plans d'equipaments esportius dera Generalitat.

5. Eth Conselh Generau d'Aran pòt participar enes entitats e es organismes d'encastre autonomi, estatau, europèu e internacionau qu'agen per objècte eth desenvolopament der espòrt en Aran.

6. Eth Conselh Generau d'Aran a competència entà establir eth regim juridic des federacions e clubs esportius e des entitats araneses que promèn e organizen era practica der espòrt e era activitat fisica en encastre d'Aran, e tanben entara declaracion d'usatge public des entitats esportives.

Article 58. Joenessa

Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es competències següentes en matèria de joenessa:

- a) Era regulacion, era gestion, era intervencion e era politica administrativa d'activitats e installacions dirigides as joens.
- b) Era gestion des aubèrges de joenessa.
- c) Era gestion dera Oficina de Servicis ara Joenessa d'Aran.
- d) Era planificacion, era ordenacion, era execucion e era avaloracion de politiques, plans e programes adreçadi as joens, qu'includissen, entre auti objectius:

1èr. Er accés des joens ar abitatge.

2au. Es politiques transversaus de joenessa en salut, benèster, educacion e auti servicis as persones.

3au. Es plans d'emancipacion juvenila.

4au. Eth foment des politiques de joenessa e era promocion de servicis compartidi entre municipis, era coordinacion e er assessorament d'aguesti.

e) Era promocion der associacionisme juvenil, des iniciatives de participacion des joens, dera mobilitat internacionau e deth torisme juvenil.

Article 59. Servicis sociaus

1. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran, cossent damb era normativa e era planificacion dera Generalitat, es competències següentes en matèria d'accion sociau:

CVE-DOGC-A-15040106-2015

- a) Era gestion des servicis sociaus d'atencion primària.
 - b) Era gestion des servicis sociaus especializadi, includidi es adreçadi ara gent grana, as mainatges e as persones en situacion de dependència o damb andicap, e era avaloracion d'aguesti servicis segons es critèris establidi pera Generalitat.
 - c) Eth foment des centres aucupacionaus entàs persones damb andicap.
2. Era atencion ara complexitat dera matèria e ath hèt qu'eth sistèma aranés de servicis sociaus ei part deth sistèma catalan de servicis sociaus, s'an d'exercir de manèra compartida entre eth Conselh Generau d'Aran e era Generalitat, cossent damb era legislacion dera Generalitat, es competéncias següentes:
- a) Es relatives as encastres establidi pera Lei 12/2007, der 11 d'octobre, de servicis sociaus e peth desplegament dera cartèra de servicis sociaus.
 - b) Es servicis sociaus de besonh entara aplicacion dera Lei der Estat 39/2006, deth 14 de deseme, de promocion dera autonomia personau e atencion as persones en situacion de dependència.
3. Eth Conselh Generau d'Aran a de participar ena gestion des recorsi economics dera Generalitat destinadi ara accion sociau, que s'an d'incrementar de manèra proporcionau ar increment des sues competéncias en aguesta matèria, cossent damb eth principi de sufisença financèra e damb çò que determine eth títol VI sus eth finançament deth Conselh Generau d'Aran.
4. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir politiques transversaus que garantisquen er accés en condicions d'igualtat as servicis sociaus.
5. Eth Conselh Generau d'Aran a de velhar pera organizacion, era planificacion e era organizacion deth hilat de servicis sociaus publics cossent damb es critèris de proximitat, coesion sociau e accés a toti es recorsi e hilats sociaus de besonh.
6. Correspon ath Conselh Generau d'Aran eth desvolopament dera politica d'integracion des persones immigrades en marc des sues competéncias e era participacion enes decisions dera Generalitat sus aguesta matèria qu'afècten de manèra especiau Aran.

Article 60. Abitatge

1. Eth Conselh Generau d'Aran a es competéncias relatives a solèr e abitatge, especiaument era promocion e era gestion der abitatge public, tant eth destinat ara venta coma ath regim de loguèr.
2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís, en regim de delegacion, es competéncias des servicis territoriaus dera Generalitat entara concession d'ajudes entara rehabilitacion d'abitatges e er autrejament des cedules d'abitabilitat, sens perjudici des facultats de contraròtle e seguiment que competissen enes servicis d'abitatge dera Generalitat.
3. Eth Conselh Generau d'Aran pòt crear ua entitat esturmentau de caractèr institucionau que, s'escatz, pòt auer era condicion d'Administracion actuanta.

Article 61. Miei ambient

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís es competéncias entara proteccion e era gestion deth miei ambient e es facultats entara execucion des leis en vigor en aguesta matèria cossent damb es decretés de transferéncia de competéncias e servicis, e tanben entar establiment de mesures adicionaus de proteccion.
2. Eth Conselh Generau d'Aran, prealablement ara tramitacion e ara aprobacion de quinsevolhe nòrma en matèria de mieiambient en Aran, a d'informar ara Generalitat enes encastres en qué per arrasons de gestion s'i age de coordinar.
3. Eth Conselh Generau d'Aran interven enes procediments de contraròtle des activitats privades e publiques que pòden afectar eth miei ambient, reguladi pera legislacion de prevencion e contraròtle ambientau d'activitats.
4. Eth Conselh Generau d'Aran a d'elaborar un informe ambientau que:
 - a) Ei preceptiu s'ac establís exprèssament era normativa reguladora deth procediment e, en toti es casi, enes procediments d'avaloracion d'impacte ambientau.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

b) Ei constrenhent s'ei desfavorable o impòse mesures de proteccion enes procediments d'autorizacion o llicència d'activitats privades, e tanben enes procediments en quini er informe sigue preceptiu.

5. Eth Conselh Generau d'Aran pòt crear un còs d'agents mieiambientaus damb foncions de vigilància e contraròtle, de colaboracion ena gestion, de proteccion e prevencion integrau deth miei ambient e de policia administrativa especiau. Es membres d'aguest còs an d'auer era condicion d'agents dera autoritat en exercici des sues foncions, as efèctes establidi legament.

6. Era Generalitat a de garantir era participacion e era colaboracion deth Conselh Generau d'Aran en subministrament d'informacion meteorologica e climatica, incluidi eth contraròtle e eth seguiment des situacions meteorologiques de risc, cossent damb çò qu'establís er article 144.5 der Estatut d'autonomia de Catalonha.

Article 62. Patrimòni e recorsi naturaus

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncias ena ordenacion, era planificacion, era gestion, era denúncia e era vigilància des accions relacionades damb era proteccion e era recuperacion des recorsi des ecosistèmes fluviaus e terrèstres, incluidi era fauna, era flòra e es abitats.

2. Eth Conselh Generau d'Aran a atribuïdes competéncias ena ordenacion, era planificacion, era gestion, era denúncia, era vigilància e er exercici dera potestat sancionadora dera activitat piscicòla e cinegetica, en exercici de quines apròve annament es plans tecnicos piscicòles e cinegetics d'Aran.

3. Correspon ath Conselh Generau d'Aran, en matèria de delimitacion d'espacis protegidi:

a) Era potestat entà declarar es figures de proteccion e delimitacion d'espacis, bens, abitats e valors naturaus que meriten mesures especiaus de proteccion. Era proposicion de declaracion de quinsevolhe espaci deth territòri aranés coma figura de proteccion especiau requerís era participacion prealabla deth Conselh Generau d'Aran, des ajuntaments implicadi e des entitats municipaus descentralizades afectadi.

b) Era gestion de toti es espacis limitadi ar encastre territorial d'Aran.

c) Era gestion e era vigilància deth Hilat Natura 2000 e de toti es espacis protegidi declaradi en sòn territòri, incluidi era gestion des recorsi economics restacadi ad aquestes figures de proteccion.

d) Era participacion entà aprovar es mapes deth paísatge e elaborar un catalòg deth paísatge en sòn encastre territorial, damb era conformitat prealabla des ajuntaments e es entitats municipaus descentralizades afectades.

4. Eth Conselh Generau d'Aran exercís en territòri d'Aran es foncions d'Administracion forestau e a atribuït er exercici dera potestat sancionadora de totes es matèries transferides. En matèria forestau, ei competéncia deth Conselh:

a) Er establiment des mecanismes, en encastre territorial d'Aran, entara planificacion, era ordenacion e era conservacion des recorsi forestaus, e tanben entara regulacion des profitaments en solèr rustic e er autrejament des autorizacions preceptives.

b) Era gestion forestau des bòsqui d'utilitat publica apertenenti ath catalòg corresponent, lheuath dera competéncia en delimitacions e acotatges.

c) Era declaracion de compatibilitat d'usatges e activitats damb eth caractèr d'utilitat publica des bòsqui.

d) Er establiment des mesures de prevencion e extincion d'incendis forestaus.

e) Era vigilància e era potestat sancionadora en matèria d'accès motorizat ath miei naturau e as espacis naturaus protegidi, incluides es foncions d'expedicion d'autorizacions, e tanben era capacitat de hèr regulacions que compòrten un major proteccion.

5. Eth Conselh Generau d'Aran, damb era conformitat dera Generalitat, exercís competéncias en establiment des mecanismes de gestion entara eliminacion de bastiments e installacions en domeni idraulic des conques dera Garona, deth Noguera Pallaresa e deth Noguera Ribagorçana en encastre d'Aran, e tanben entara realizacion d'accions que s'executen enes trams urbans, cossent damb es convènis de gestion de conca signadi damb era Confederacion Hidrografica der Ebre.

6. Eth Conselh Generau d'Aran a de disposar d'un servici de prevencion de risqui naturaus, especiaument en encastre dera prediccion de lauegi e en dera prevencion de risqui idrologics.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

7. Eth Conselh Generau d'Aran a de colaborar damb es municipis aranesi ena gestion des servicis de lordères, recuelhuda e tractament de residus e prestacion deth servici de tarcumèr.

8. Eth Conselh Generau d'Aran exercís es competéncies d'execucion en sòn territòri des politiqes e mesures d'educacion ambientau fixades pes leis de Catalonha e peth Govèrn dera Generalitat e pòt definir e desvolopar politiqes e mesures pròpies en aguesta matèria.

Article 63. Energia e mines

1. Eth Conselh Generau d'Aran participe ena planificacion des activitats de produccion, emmagazinatge e transpòrt d'energia, ena tramitacion des autorizacions requerides entàs corresponentes installacions e ena promocion e eth foment des energies renovables e dera eficiéncia energetica.

2. Eth Conselh Generau d'Aran participe ena regulacion, ena intervencion administrativa e en contraròtle des mines e es recorsi minaires plaçadi en territòri d'Aran e des activitats extractives, tant d'arids com termaus, que s'i amien a tèrme.

Article 64. Activitats ruraus

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies en matèria de promocion deth desvolopament e proteccion deth miei rauru e des activitats productives que li son pròpies, especiaument dera agricultura, era ramaderia, es profitaments forestaus e es productes artesanans dera indústria agroalimentària, e participe ena gestion des ajudes e des hons europèus o des autes administracions competentes.

2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies ena aplicacion e era gestion des accions en matèria de sanitat, igièna, benèster e produccion animaus.

3. Eth Conselh Generau d'Aran pòt organizar e promòir hèires e concorsi agricòles, ramadèrs e forestaus.

4. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran era autorizacion e eth registre des nuclèus zoologics en encastre d'Aran.

Article 65. Torisme

1. Eth Conselh Generau d'Aran a competéncia entà desvolopar activitats e dar servicis de promocion toristica, incluida era gestion dera informacion, era senhalizacion e era difusion toristiques.

2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís es competéncies des servicis territoriaus dera Generalitat en matèria de contraròtle des establiments toristics e participe ena gestion des ajudes publiques ath sector.

3. Eth Conselh Generau d'Aran a de participar enes organs de promocion toristica qu'agen relacion damb Aran entà facilitar era coordinacion entre es establiments pròpris e auti plaçadi en territòri d'Aran.

Article 66. Comèrc e consum

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies d'organizacion e execucion en matèria de comèrc interior, qu'includissen era formulacion e era aprobacion de plans e programes de promocion e organizacion comerciau e era autorizacion de dubertura e ampliament de comèrci.

2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies en matèria de promocion e autorizacion d'activitats heirus.

3. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies en matèria de proteccion e promocion de drets e interèssi des consumidors, incluida era gestion des servicis de mediacion entre provedidors e consumidors e d'informacion e defensa de consumidors e usatgèrs.

4. Correspon ath Conselh Generau d'Aran era participacion ena formacion, era educacion e era informacion entà consumidors e usatgèrs.

5. Eth Conselh Generau d'Aran participe ena redaccion des nòrmes derivades dera politica d'implantacion d'equipaments comerciaus dera Generalitat.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

Article 67. Promoció de l'economia

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies en matèria de promoció e organització de l'activitat econòmica, inclòda era gestió de plans, hons e programes, de la Generalitat o estatus, adreçadi ath foment de l'activitat econòmica, ara promoció de l'ocupació e ara protecció de les persones en caumatge.
2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies en matèria de promoció e organització de l'artesania e de planificació de l'indústria en Aran.
3. Eth Conselh Generau d'Aran a de crear er Observatòri Socioeconòmic d'Aran, damb es objectius, entre auti, d'estudiar, actualitzar, gerir e prepausar mesures e accions as administracions públiques e ath conjunt de la societat aranesa en benefici de l'interès generau. Era composició, era estructura, es funcions e era organització de l'Observatòri s'establiessen per reglament.
4. Eth Conselh Generau d'Aran a de crear era Oficina de Govern Dubèrt damb es objectius següents:
 - a) Promòir era transparéncia e er accés ara informació pública.
 - b) Potenciar era participació de la ciutadania aranesa enes polítiques públiques.
 - c) Garantir era rendició de comptes de les institucions araneses.
 - d) Velhar pera melhora de la qualitat democràtica.
5. Era composició, era estructura, es funcions e era organització de l'Oficina de Govern Dubèrt s'establiessen per reglament.

Article 68. Universitats e recerca

1. Eth Conselh Generau d'Aran participe ena gestió de l'sistèma de beques e ajudes entara formació universitària e, en generau, ena promoció de l'accés de la població aranesa ara universitat.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a de colaborar damb era Generalitat en matèria de política de recerca, desenvolupament e innovació, e participar ena gestió de les ajudes e es beques instituïdes damb aguesti objectius.
3. Eth Conselh Generau d'Aran amassa damb era Generalitat a de participar ena implantació e eth foment de la universitat telemàtica.

Article 69. Tecnologies de l'informació e de la comunicació

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís competéncies de promoció e gestió de servicis de tecnologies de l'informació e eth coneixement, damb era fin de garantir-i eth plen accés de la població aranesa.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir er establiment de les infraestructures de comunicació de besonh entar accés plen de la població aranesa as servicis de tecnologies de l'informació e eth coneixement e participar ena planificació e eth contraròtle de l'sòn emplaçament, en tot velhar pera protecció de l'entorn e eth mieu ambient e era salut de les persones.
3. Correspon ath Conselh Generau d'Aran, còssent damb era normativa de l'Estat, era competéncia en matèria de promoció de l'existéncia d'un conjunt mínim de servicis d'accés universau e era participació ena gestió de l'registre d'installadors d'infraestructures comunes de telecomunicacions e de l'registre de gestors de multiplexos en territori d'Aran.

Article 70. Infraestructures, òbres públiques e servicis de mobilitat

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís es competéncies de planificació, bastiment e mantenéncia de les carreteres e es camins de la sua titularitat e participe, mejançant era consulta institucional de besonh, ena planificació de les carreteres en encastre d'Aran.
2. Eth Conselh Generau d'Aran exercís era competéncia sus elipòrts, altipòrts e d'altres infraestructures de transport en territori d'Aran que non agen qualificació legal d'interès generau. Aquesta competéncia inclòdis:
 - a) Era planificació e era gestió de toti es elipòrts, altipòrts, estacions terminaus de carga e altres

CVE-DOGC-A-15040106-2015

infraestructures de transport.

b) Era gestion de domeni public de besonh entà prestar eth servici, especiaument der autrejament d'autorizacions e concessions laguens des recintes.

c) Eth regim economic des servicis, especiaument dera potestat tarifària e era recaptacion des tributs e cargues relacionadi damb era utilizacion dera infraestructura e deth servici que preste.

d) Era delimitacion dera zòna de servicis des elipòrts e altipòrts e era determinacion des usatges, des equipaments e des activitats complementàries.

3. Eth Conselh Generau d'Aran a d'éméter un informe damb caractèr prealable per çò que tanh ara qualificacion d'interès generau des òbres publiques que s'executen integraument en territòri d'Aran.

4. Corresponen ath Conselh Generau d'Aran es competències sus era planificacion, era autorizacion, era concession, eth contraròtle e era gestion de servicis de transport de viatgèrs que transcorren integraument laguens deth territòri d'Aran, e tanben era planificacion e era gestion deth servici de transport escolar que tanben i transcorre integraument.

Article 71. Seguretat publica

1. Eth Conselh Generau d'Aran pòt promòir era elaboracion de plans de seguretat.

2. Eth Conselh Generau d'Aran participe enes conselhs locals de seguretat e ena Comission Regionau de Seguretat quan se tracten tèmes relacionadi damb era coordinacion des còssi policèrs presents en territòri d'Aran.

Article 72. Prevencion e extincion d'incendis, emergéncies e proteccion civiu

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís era competència de gestion des servicis d'emergéncies e proteccion civiu, qu'includís era planificacion e era execucion de mesures relatives as emergéncies, transport sanitari, rescats de montanha, proteccion civiu, es servicis de prevencion e extincion d'incendis e era collaboracion e coordinacion damb es servicis que depenen des ajuntaments, tot sens perjudici dera collaboracion deth Conselh Generau d'Aran damb era Generalitat e es autes comunitats vesies, e tanben der estat francés. Era collaboracion damb es servicis dera Generalitat s'a d'amiar a tèrme mejançant protocòus establidi entre era Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran.

2. Eth Conselh Generau d'Aran a es competències entà crear e gerir eth servici de pompièrs, que pòt èster integrat tant per voluntaris coma per personau contractat, e entà aprovar-ne era reglamentacion.

Article 73. Associacions, fondacions, corporacions de dret public e professions titolades

Era Generalitat a de comunicar ath Conselh Generau d'Aran era creacion e era modificacion des estatuts des associacions, es fondacions, es corporacions de dret public e es professions titolades existents e qu'exercissen en Aran, e tanben es modificacions que se produsisquen enes estaments citadi e es professions titolades susceptibles de registre.

Article 74. Denominacions e indicacions geografiques e de qualitat

1. Eth Conselh Generau d'Aran exercís sus eth sòn territòri es obligacions de proteccion derivades deth reconeishement d'ua denominacion d'origina o d'ua indicacion geografica protegida.

2. Es autoritats competentes collabòren ena proteccion des denominacions geografiques e de qualitat araneses dehòra deth territòri d'Aran e deuant des institucions de proteccion europèes e internacionaus.

Article 75. Estadistica

Era Generalitat a de facilitar ath Conselh Generau d'Aran es donades estadistiques que corresponen ath territòri d'Aran.

Article 76. Toponimia d'Aran

Correspon ath Conselh Generau d'Aran era competéncia ena defensa juridica e processau des toponims d'Aran.

Article 77. Trabalh e relacions laboraus

1. Eth Conselh Generau d'Aran a competéncia ena elaboracion deth calendari de dies hestèrs entà tot eth territòri d'Aran, sens perjudici deth calendari de dies hestèrs en vigor entar Estat e entà Catalonha.
2. Eth Conselh Generau d'Aran, en encastre d'Aran, exercís era competéncia en formacion des demandants d'aucupacion e des treballadors en actiu.
3. Era Generalitat a de garantir era participacion deth Conselh Generau d'Aran ena negociacion collectiva e en registre des convènis collectius de trabalh quan aguesti s'establisquen en encastre d'Aran.

Article 78. Mejans de comunicacion social e servicis de contengut audiovisuau

1. Era Generalitat a de garantir era participacion deth Conselh Generau d'Aran ena gestion deth servici public de comunicacion audiovisuau dera Generalitat e des servicis publics de comunicacion audiovisuau qu'afecten er encastre d'Aran.
2. Eth Conselh Generau d'Aran pòt crear un sistèma de comunicacion social e audiovisuau publica pròpri entà Aran, qu'a d'èster dotat des mejans economics e financèrs suficients entà mantier ua premsa escrita e ua ràdio e ua television publiques damb es contenguts ena varietat aranesa der occitan.

Títol V. Des relacions deth Conselh Generau d'Aran damb era Generalitat e damb es autes institucions publiques

Article 79. Capacitat d'iniciativa legislativa

1. Eth Conselh Generau d'Aran pòt exercir era iniciativa legislativa reconeishuda per article 62.1 der Estatut d'autonomia de Catalonha enes organs representatius des entitats supramunicipaus de caractèr territorial, cossent damb çò qu'establís aguesta lei e era legislacion dera Generalitat.
2. Quinsevolhe ahèr relatiu as interèssi especifics d'Aran e ath desenvolopament deth sòn autogovèrn, includida era modificacion d'aguesta lei, pòt èster objècte dera iniciativa legislativa que pòt exercir eth Conselh Generau d'Aran.
3. Sens perjudici de çò qu'establisson es apartats 1 e 2 e cossent damb er article 94.4 der Estatut d'autonomia de Catalonha, eth Conselh Generau d'Aran a de participar ena elaboracion des iniciatives normatives qu'afecten eth sòn regim especiau.

Article 80. Participacion deth Conselh Generau d'Aran ena activitat parlamentària

1. Eth Conselh Generau d'Aran partcipe en procediment legislatiu quan se debaten es iniciatives legislatives que pòden afectar de manèra dirècta eth territòri e eth regim especiau d'Aran o es competéncias e es recorsi deth Conselh Generau d'Aran. Aguesta participacion includís especiaument era fasa de debat en ponéncias e comissions.
2. Aumens un còp ar an s'a de celebrar un debat sus era situacion d'Aran e eth desenvolopament deth sòn autogovèrn ena comission parlamentària que correspone, cossent damb eth Reglament deth Parlament. Aguest debat a de començar damb ua exposicion deth sindic.
3. Eth Parlament de Catalonha a de méter a disposicion dera sua Oficina d'Aran es mejans materiaus e personaus de besonh entà poder complir era foncion de supòrt e assessorament as representants des institucions d'Aran.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

Article 81. Dera projeccion exteriora d'Aran

1. Eth Conselh Generau d'Aran a d'impulsar era projeccion exteriora d'Aran, principaument tot aquerò relacionat damb era sua singularitat, e promòir es interèssi en aguest encastre, sens perjudici des competéncias d'autes administracions en matèria d'accion exteriora.
2. Eth Conselh Generau d'Aran a capacitat entà amiar a tèrme accions damb projeccion exteriora que deriven dirèctament des sues competéncias, sigue de manèra dirècta o per miei dera participacion enes organs e organismes dera Generalitat.
3. Era Generalitat a de garantir era participacion d'Aran ena accion transfronterèra e interregionau cossent damb çò qu'establís er apartat 1.
4. Era Generalitat a de projectar e promòir er occitan, *aranés* en Aran, entà qu'obtengue eth reconeishment internacionau.
5. Era Generalitat a de facilitar era participacion deth Conselh Generau d'Aran ena Comunitat de Trabalh des Pirenèus enes encastres que lo afècten.

Article 82. Singularitat des relacions deth Conselh Generau d'Aran damb eth Govèrn dera Generalitat

1. Eth sindic se relacione institucionalament damb eth president dera Generalitat.
2. Es relacions ordinàries entre eth Conselh Generau d'Aran e eth Govèrn e era Administracion dera Generalitat s'an de canalizar per miei dera Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran e er organ establít pera nòrma que regule era organizacion intèrna dera Administracion dera Generalitat. Aguest organ a d'incorporar ena sua denominacion era d'Aran.
3. Cossent damb er article 5, Aran non s'intègre en cap division territoriala entara organizacion des servicis dera Generalitat e se relacione e se coordine damb aguesta e damb es autes institucions publiques de Catalonha cossent damb çò qu'establís aguesta lei.

Article 83. Participacion enes decisions e coordinacion damb es servicis dera Generalitat

1. Quan era Administracion dera Generalitat exercís competéncias que, per çò qu'ei d'Aran, son autrejades ath Conselh Generau d'Aran, er organ dera Administracion dera Generalitat que les exercís ena rèsta deth territòri a de garantir era participacion des representants deth Conselh ena planificacion e programacion quan açò afècte er exercici des competéncias deth Conselh, especiaument per çò qu'ei des matèries relacionades damb era montanha, damb es recorsi naturaus e damb era rèsta de territòris d'Occitània. Aguest organ tanben a de garantir era coordinacion des servicis d'ambdues administracions e damb aguesta fin se pòden formalizar es convènis e protocòus corresponenti.
2. Era Generalitat a de garantir era participacion deth Conselh Generau d'Aran, damb er acòrd prealable dera Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran, enes organs de coordinacion, collaboracion o participacion d'autes administracions o entitats en exercici de competéncias dera Generalitat, quan i age coïncidència, parciau o totau, entre es matèries objècte dera activitat d'aguesti organs e aqueres que son objècte de competéncias exercides peth Conselh Generau d'Aran.
3. Sens perjudici de çò qu'establís er apartat 1, es institucions catalanes an de perméter qu'Aran pogue decidir, negociar e participar en toti es encastres politics e tecnicos d'estructures administratives, espanhòles o europèes, en quini se prenen decisions qu'afècten Aran de manèra dirècta.

Article 84. Era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran

1. Era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran ei er organ permanent de relacion entre es govèrns e es administracions dera Generalitat e d'Aran as efèctes següents:
 - a) Eth desenvolopament deth regim especiau d'Aran establít per aguesta lei cossent damb es previsions der Estatut d'autonomia de Catalonha.
 - b) Era adopcion des acòrds de transferència de competéncias o traspassi de bens e servicis que corresponen.
 - c) Er estudi, er impuls e, s'escatz, era autorizacion des estruments de coordinacion e collaboracion entre es dus

CVE-DOGC-A-15040106-2015

nivèus de govèrn e administracion.

d) Era participacion des institucions araneses enes procediments de prenuda de decisions dera Generalitat.

2. Corresponen ara Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran es foncions següentes:

a) Analisar era aplicacion d'aguesta lei e deth regim especiau qu'establís, e tanben es iniciatives que se prepausen entà desplegar-la o reformar-la.

b) Estudiar, debàter e hèr prepauses entath desenvolupament der autogovèrn d'Aran e des institucions araneses.

c) Prepausar era transferéncia o era delegacion de competéncies dera Generalitat ath Conselh Generau d'Aran e acordar es traspassi de bens e servicis inerents as competéncies deth Conselh.

d) Impulsar es relacions de coordinacion e collaboracion entre eth Govèrn dera Generalitat e eth Conselh Generau d'Aran.

e) Definir es critèris e es mecanismes de collaboracion e coordinacion entre es departaments e es servicis dera Administracion dera Generalitat e es deth Conselh Generau d'Aran e conéisher e, s'escatz, resòlver es incidéncies que se presenten en desenvolupament dera sua activitat.

f) Garantir er escambi d'informacion entre ambdues administracions, en toti es encastres d'interès comun e, en particular, sus era execucion des acòrds adoptadi pera Comission Bilaterau.

g) Facilitar era participacion deth Conselh Generau d'Aran enes iniciatives normatives deth Govèrn dera Generalitat que pòden subervier dirèctament en autogovèrn d'Aran e analisar es proposicions de lei qu'eth Conselh Generau d'Aran presente en Parlament.

h) Exercir es foncions que li atribuí eth títol VI d'aguesta lei en encastre deth finançament deth Conselh Generau d'Aran.

i) Interpretar e resòlver es dobtes que poguen sorgir en desenvolupament der autogovèrn d'Aran o ena execucion des acòrds dera Comission Bilaterau.

j) Amiar a tèrme era coordinacion en matèria de normalizacion e politica lingüística der occitan, *aranés* en Aran.

k) Garantir, cossent damb era Lei 35/2010, der 1 d'octubre, der occitan, *aranés* en Aran, eth finançament adequat e sufisent des politiques lingüístiques per çò que tanh ar aranés e era coordinacion entre ambdues institucions en aquest encastre.

3. Era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran ei integrada per un nombre parièr de representants deth Conselh e dera Generalitat e ei copresidida peth conselhèr corresponent e peth sindic.

4. Es acòrds dera Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran s'adòpten per consens entre es dues representacions.

5. Era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran adòpte eth sòn reglament intèrne e d'organizacion e foncionament per acòrd des dues parts. Eth reglament determine era periodicitat des reünions deth Plen dera Comission, en tot garantir que s'amasse aumens un còp ar an.

Article 85. Es relacions deth Conselh Generau d'Aran damb es municipis

1. Es relacions entre eth Conselh Generau d'Aran e es municipis aranesi son de collaboracion e coordinacion, entà servir damb eficacitat e eficiéncia es interèssi d'Aran e des sues collectivitats, damb plen respècte vèrs es competéncies e era autonomia respectives.

2. Entà establir ua relacion periodica entre es ajuntaments e eth Conselh Generau d'Aran, s'a de crear un conselh de bailes coma organ consultatiu e de participacion, que s'a d'amassar aumens cada dus mesi.

Article 86. Aran e es naues divisions territoriaus de Catalonha

1. Cossent damb es articles 90 e 91 der Estatut d'autonomia de Catalonha, es organs corresponenti an de transferir annaument ath Conselh Generau d'Aran e as ajuntaments d'Aran era part des sues despenses

CVE-DOGC-A-15040106-2015

correntes e d'inversio que, segons criteris de proporcionalitat, corresponer destinar a Aran, en aplicacio des criteris en vigor e enes tèrmes que fixe era comissio mixta que'n hè referència er apartat 2.

2. S'a de crear ua comissio mixta corresponenta ar encastre territorial que correspone, coma organ estable de coordinacio e collaboracio entre institucions.

Article 87. Relacions de cooperacio

Eth Conselh Generau d'Aran pòt establir acòrds de cooperacio e constituir consòrcis damb entitats territoriaus de Catalonha o dera rèsta der Estat e, per arrasons de vesiat, damb França, s'atau ac aconselhe era prestacio de servicis e eth desvolopament d'activitats.

Article 88. Participacio ciutadana

Eth Conselh Generau d'Aran a de promòir era implicacio des ciutadans en toti es ahèrs de govèrn qu'impliquen eth territòri d'Aran e a de desvolopar es estruments de besonh entath foment dera participacio ciutadana enes diferenti encastres competenciaus que li atribuís aquesta lei.

Títol VI. Deth finançament deth Conselh Generau d'Aran

Article 89. Eth Hons entath finançament deth Conselh Generau d'Aran

1. Era Lei de pressupòsti dera Generalitat de Catalonha a de crear e dotar, en qualitat de capítol especific, eth Hons entath finançament deth Conselh Generau d'Aran, damb era fin de garantir, ath marge deth finançament que'n hè referència er article 48.4, era sufisença de recorsi deth Conselh Generau d'Aran entà:

- a) Corbir es despenses de foncionament ordinari deth Conselh.
- b) Exercir es competències que li agen estat transferides e, en generau, es qu'establisson aquesta e d'autres leis.
- c) Desvolopar er autogovèrn.

2. Es recorsi deth Hons an d'èster transferidi per trimèstres auançadi ath Conselh Generau d'Aran.

3. Eth Hons s'a de crear sens perjudici de çò qu'establís era Lei de pressupòsti dera Generalitat per çò que tanh as percentatges de participacio en favor deth Conselh Generau d'Aran en Hons de cooperacio locau de Catalonha.

4. Eth Hons s'a de fixar cossent damb eth còst efectiu que compòrte entath Conselh Generau d'Aran er exercici des competències e autres despenses que'n hè referència er apartat 1, includidi es servicis transferidi pera Administracio dera Generalitat, e cossent damb es prepauses que formule era Comissio Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran.

5. Pendent eth procès d'elaboracio deth projècte de pressupòsti dera Generalitat, eth departament competent a d'informar ath Conselh Generau d'Aran dera dotacio corresponenta ath Hons de cooperacio locau de Catalonha entath Conselh Generau d'Aran entar exercici següent.

6. Eth Conselh Generau d'Aran a autonomia entà aplicar es recorsi procedenti deth Hons de cooperacio locau de Catalonha as servicis e autres activitats dera sua competència.

Article 90. Autes assignacions o participacions ena Lei de pressupòsti dera Generalitat de Catalonha

1. Ath delà deth Hons entath finançament deth Conselh Generau d'Aran, es leis de pressupòsti dera Generalitat tanben pòden establir d'autres partides especificas entath Conselh Generau d'Aran, damb er objectiu de promòir era collaboracio deth Conselh en exercici des competències dera Administracio dera Generalitat o entà arténher es fins d'aquesta.

2. Eth Conselh Generau d'Aran, s'escatz, tanben pòt obtier recorsi dera Generalitat procedenti de partides

CVE-DOGC-A-15040106-2015

finalistes adreçades a entitats territoriaus o locals.

Article 91. Tributacion pròpia

Cosset damb era normativa generau fiscau e tributària, eth Conselh Generau d'Aran pòt prepausar ath Parlament de Catalonha er establiment per lei de tributs pròpris d'Aran.

Article 92. Auti ingrèssi

1. Eth Conselh Generau d'Aran, ath delà de finançar-se damb es recorsi qu'establís aquest títol, se finance damb:

- a) Ingrèssi de dret privat.
- b) Taxes e prètzi publics entara prestacion de servicis e entara realizacion d'activitats dera sua competència.
- c) Contribucions especiaus entara execucion d'òbres o entar establiment, ampliament o melhora des servicis dera sua competència.
- d) Subvencions, multes e auti ingrèssi de dret public.
- e) Auti ingrèssi que siguen procedenti.

2. Eth Conselh Generau d'Aran a de participar enes ingrèssi des naues divisions territoriaus de Catalonha qu'establissen es articles 90 e 91 der Estatut d'autonomia de Catalonha, ena madeisha proporcion en qué exercisque es sues competències.

3. Eth Conselh Generau d'Aran pòt arreceber aportacions des municipis aranesi.

4. Eth Conselh Generau d'Aran pòt participar enes tributs d'auti encastres administratius.

Títol VII. Dera modificacion dera Lei

Article 93. Procediment

Es disposicions d'aguesta lei pòden èster modificades mejançant eth procediment de modificacion legislativa qu'establís er Estatut d'autonomia de Catalonha:

- a) Era iniciativa pòt èster adoptada tant peth Conselh Generau d'Aran com peth Govèrn dera Generalitat o eth Parlament de Catalonha.
- b) Era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran a d'aprovar per unanimitat des sòns membres era prepausa de modificacion dera Lei, qu'eth Govèrn dera Generalitat a d'aprovar coma projècte de lei e presentar en Parlament entara tramitacion parlamentària corresponenta.
- c) Se non i a er acòrd dera Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran que'n hè referència era letra *b*, qui age adoptat era iniciativa pòt exercir-la dirèctament deuant deth Parlament.

Disposicions adicionaus

Prumèra. Reconeishment deth dret de decidir deth pòble aranes

Eth Parlament de Catalonha reconeish eth dret deth pòble aranes a decidir eth sòn futur.

Dusau. Integracion d'Aran ena division territorialu de Catalonha e referències territoriaus

CVE-DOGC-A-15040106-2015

1. Çò que dispòse er article 5 d'aguesta lei s'a de compréner enes tèrmes establidi pera disposicion adicionau quatau dera Lei 30/2010, deth 3 d'agost, de vegueries.

2. Es denominacions *comarca* e *conselh comarcau* non son aplicables a Aran e ath Conselh Generau d'Aran. Tota referéncia en aguesti tèrmes enes nòrmes en vigor s'an de compréner hètes a Aran e ath Conselh Generau d'Aran.

Tresau. Referéncies ara Comission d'Urbanisme d'Aran

Es referéncies qu'era normativa en vigor hè ara Comission Territoriau d'Urbanisme dera Val d'Aran se comprenen hètes ara Comission d'Urbanisme d'Aran.

Quatau. Natura dera Lei

Cossent damb çò que dispòse er article 62.2 der Estatut d'autonomia de Catalonha, aguesta lei a era natura de lei de desenvolopament basic der Estatut.

Cincau. Revision deth modèl de finançament aranés

A compdar dera entrada en vigor d'aguesta lei, en un termini maxim de tres ans, era Comission Bilaterau Govern dera Generalitat – Conselh Generau d'Aran a de revisar e estudiar era idoneïtat deth modèl de finançament establith peth títol VI e negociar e acordar es modificacions qu'esquèiguen. En quinsevolhe cas, era modificacion totau o parciau d'aguest modèl a de complir es principis de transparéncia, estabilitat e coordinacion cossent damb es prepauses deth Conselh Generau d'Aran sus aguesta matèria.

Siesau. Paísatge e patrimoní culturau d'Aran

Eth paísatge e eth patrimoní culturau d'Aran son dues des caracteristiques especiaus deth territòri, e en conseqüéncia es administracions publiques an de velhar d'ua manèra especiau per conservar-les e preservar-les.

Setau. Conselh Economic e Sociu d'Aran

Eth Conselh Generau d'Aran a d'impulsar eth foncionament deth Conselh Economic e Sociu d'Aran.

Disposicions transitòries

Prumèra. Aran ena Lei electorau de Catalonha

1. Era Lei electorau de Catalonha a de tier en compde era singularitat istorica, politica, culturau e lingüistica d'Aran, e garantir-ne era representativitat en Parlament.

2. Era Lei electorau de Catalonha a d'establir eth sistèma electorau entà Aran, que modifique o ratifique er article 38, sus era eleccion des conselhèrs generaus. Aguest sistèma electorau a d'èster coerent damb es principis e es critèris dera lei electorau que s'apròve e a de tier en compde es particularitats d'Aran.

3. Mentre non s'apròve era Lei electorau de Catalonha, eth conselh electorau competent entàs eleccions en Aran ei eth conselh provinciau.

4. S'en termini de dus ans a compdar dera entrada en vigor d'aguesta lei non s'apròve ua naua lei electorau, s'a d'aprovar un nau sistèma electorau entà Aran, damb era participacion des institucions araneses, cossent damb er article 94.4 der Estatut d'autonomia de Catalonha.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

Dusau. Eth Proòm d'Aran

Mentre eth Conselh Generau d'Aran non regule es foncions deth Proòm d'Aran, aquestes son atribuïdes ath Sindic de Grèuges de Catalonha.

Tresau. Acòrds de traspàs de foncions e servicis

1. Era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat – Conselh Generau d'Aran a d'establir eth calendari deth procès de traspàs de foncions e servicis e, s'escatz, acordar era rèsta de mesures normatives o institucionaus que s'agen d'adoptar entara plena eficacitat des competéncies qu'aguesta lei atribuís a Aran.
2. Sens perjudici de çò qu'establís er apartat 1, en moment dera entrada en vigor d'aguesta lei, era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat – Conselh Generau d'Aran a de negociar era dotacion deth Hons entath finançament deth Conselh Generau d'Aran que'n hè referéncia er article 89.1.
3. Es acòrds de traspàs de foncions e servicis an de determinar es servicis e es recorsi qu'a d'assumir eth Conselh Generau d'Aran entar exercici des sues competéncies e precisar, s'escatz, era delimitacion des foncions afectades peth traspàs e es formules de collaboracion entre ambdues administracions entar exercici des competéncies respectives.
4. Çò qu'establís aquesta disposicion non ei aplicable as matèries der article 48.4.

Disposicion derogatòria

S'abolís era Lei 16/1990, deth 13 de junhsèga, sus eth regim especiau dera Val d'Aran.

Disposicions finaus

Prumèra. Modificacion deth Còdi civiu de Catalonha

Se modifique er apartat 1 e s'ahig un apartat, eth 3, ar article 442-13 deth Còdi civiu de Catalonha, que rèste redigit dera manera següenta:

«Article 442-13. Destinacion des bens

»1. Era Generalitat de Catalonha a de destinar es bens eretadi o eth sòn producte o valor a establiments d'assisténcia social o a institucions de cultura, preferentament deth municipi dera darrèra residéncia abitau deth causant en Catalonha. Se non n'i a en dit municipi, s'an de destinar as establiments o as institucions dera comarca o, se tanpòc non n'í a ena comarca, as de caractèr generau a cargue dera Generalitat. En cas d'Aran, es bens s'an de destinar as establiments o as institucions d'Aran o, se tanpòc non n'í a en Aran, as de caractèr generau a cargue dera Generalitat.

»2. S'en cabau relicte i a finques urbanes, era Generalitat de Catalonha les a de destinar preferentament ath compliment de politiques d'abitatge social, sigue dirèctament sigue reïnvertint eth producte obtengut en alienar-les, segons es sues caracteristiques.

»3. Eth Conselh Generau d'Aran ei receptor des bens eretadi en lòc dera Generalitat de Catalonha s'eth causant dera succession intestada a residéncia en Aran.»

Dusau. Modificacion des hons deth modèl de finançament autonomic

Se se modifiquen es hons deth modèl de finançament autonomic existents en moment dera entrada en vigor d'aguesta lei, era Comission Bilaterau Govèrn dera Generalitat - Conselh Generau d'Aran a de determinar es transferéncies que les substituïsqen.

CVE-DOGC-A-15040106-2015

Tresau. Abilitacion de crèdit entara aplicacion dera Lei

S'autorize ath Govèrn dera Generalitat entà qu'abilite es crèdits de besonh entà aplicar es disposicions d'aguesta lei.

Quatau. Desplegament

Sens perjudici de çò qu'establís er article 49, s'autorize ath Govèrn dera Generalitat entà que dicte es disposicions de besonh entath desplegament d'aguesta lei.

Cincau. Consulta sus eth contengut dera Lei

Era Generalitat, damb era participacion deth Conselh Generau d'Aran, cossent damb era Lei 10/2014, deth 26 de seteme, de consultes populars non referendàries e d'autres formes de participacion ciutadana, a d'iniciar un procès informatiu e participatiu entà convocar, en un termini non superior a sies mesi a compdar de londeman dera celebracion des eleccions locals immediatament posteriores ara aprobacion d'aguesta lei, ua consulta ath pòble aranés entà conèisher era opinion sus eth tèxte aprovat.

Siesau. Entrada en vigor

Aguesta lei entre en vigor londeman d'auer estat publicada en *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Per tant, ordeni a toti es ciutadans as quaus sigue d'aplicacion aguesta Lei coopèren ath sòn compliment e qu'es tribunaus e es autoritats as quaus pertòque la hèsquen complir.

Palai dera Generalitat, 5 de hereuèr deth 2015

Artur Mas i Gavarró

President dera Generalitat de Catalonha

(15.040.106)